

Σχεδιάζοντας

ΧΩΡΟΥΣ ΣΥΝΥΠΑΡΕΞΗΣ

ΣΤΟ ΚΟΥΚΑΚΙ,

ΑΘΗΝΑ

“DESIGNING SPACES OF COEXISTENCE IN KOUKAKI, ATHENS”

“Σχεδιάζοντας χώρους συνύπαρξης στο Κουκάκι, Αθήνα”

“DESIGNING SPACES OF COEXISTENCE IN KOUKAKI, ATHENS”

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΝΤΑΦΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΜΠ_ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ_ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Περιεχόμενα.

Σύνοψη (1)

Ανάλυση (2-37)

04 Περιοχή

13 Σημεία

23 Πρόθεση- στόχος- αρχές

Σχεδιασμός (38-79)

39 Χώρος- έδαφος

59 Αστικός εξοπλισμός

72 ημιυπαίθριοι χώροι συνάθροισης

*“You never change things by fighting the existing reality.
To change something, build a new model that makes the
existing model obsolete.”*

- Buckminster Fuller

Σύνοψη.

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η ανάδειξη του υπάρχοντος δημόσιου χώρου μέσω μιας σειράς τοπικών, ήπιων παρεμβάσεων, καθώς και η συμμετοχή των κατοίκων στη δημιουργία μέρους του δημόσιου περιβάλλοντος που ζουν. Στόχο αποτελεί η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αύξηση της κοινωνικής, δημόσιας συνύπαρξης των περαστικών και των κατοίκων και η αίσθηση της κοινότητας ή του «συνανήκειν» μέσω της συμμετοχικότητάς τους στις νέες λειτουργίες των χώρων.

Για να συμβούν τα παραπάνω διαμορφώνεται, λοιπόν, ένα σύνολο σχεδιαστικών χωρικών και λειτουργικών αρχών που αφορούν στη συνύπαρξη και τη συμμετοχή των κατοίκων και το οποίο πλαισιώνει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται ο δημόσιος χώρος και οι επιλογές σχεδιασμού.

Οι αρχές αυτές δίνουν έμφαση στους κοινόχρηστους, δημόσιους χώρους και στις κοινές δραστηριότητες. Ο σχεδιασμός επικεντρώνεται σε χωρικές παρεμβάσεις μετασχηματίζοντας τους βασικούς υπάρχοντες δημόσιους χώρους της γειτονιάς, καθώς και σε συμμετοχικές δραστηριότητες των κατοίκων που αφορούν στη δημιουργία κοινόχρηστων ημιυπαίθριων χώρων και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής. Οι κατασκευές, αυτές πληρούν μια σειρά προϋποθέσεων, ενώ για την κατασκευή τους επαναχρησιμοποιούνται με τη λογική της ανακύκλωσης υλικά που βρίσκονται πεταμένα στην ίδια την περιοχή. Έπειτα, χρησιμοποιώντας υπάρχοντα εγχειρίδια κάνοντας τους συγκεκριμένες προσαρμογές παράγονται καινούργια αντικείμενα που χρησιμοποιούνται στον δημόσιο χώρο.

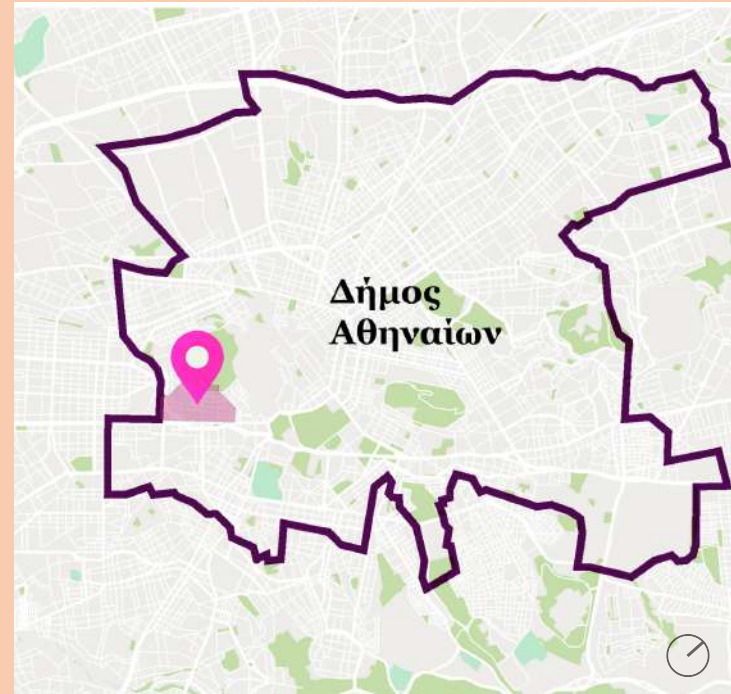

ανάλυση.

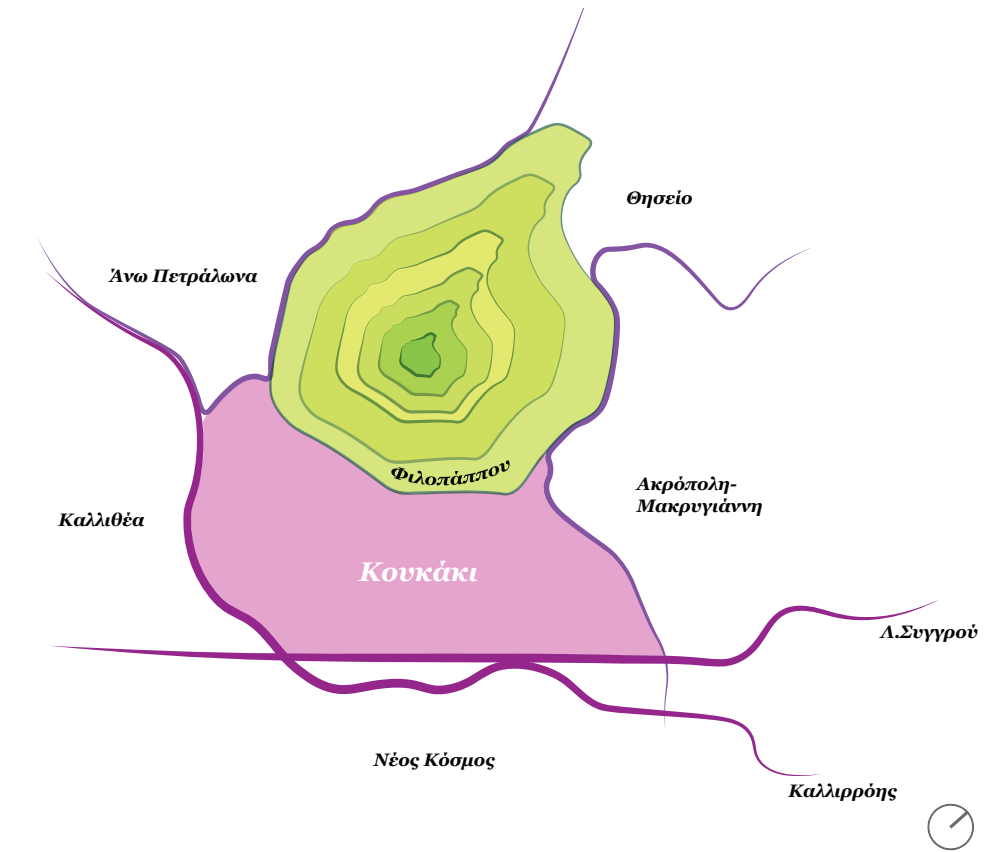
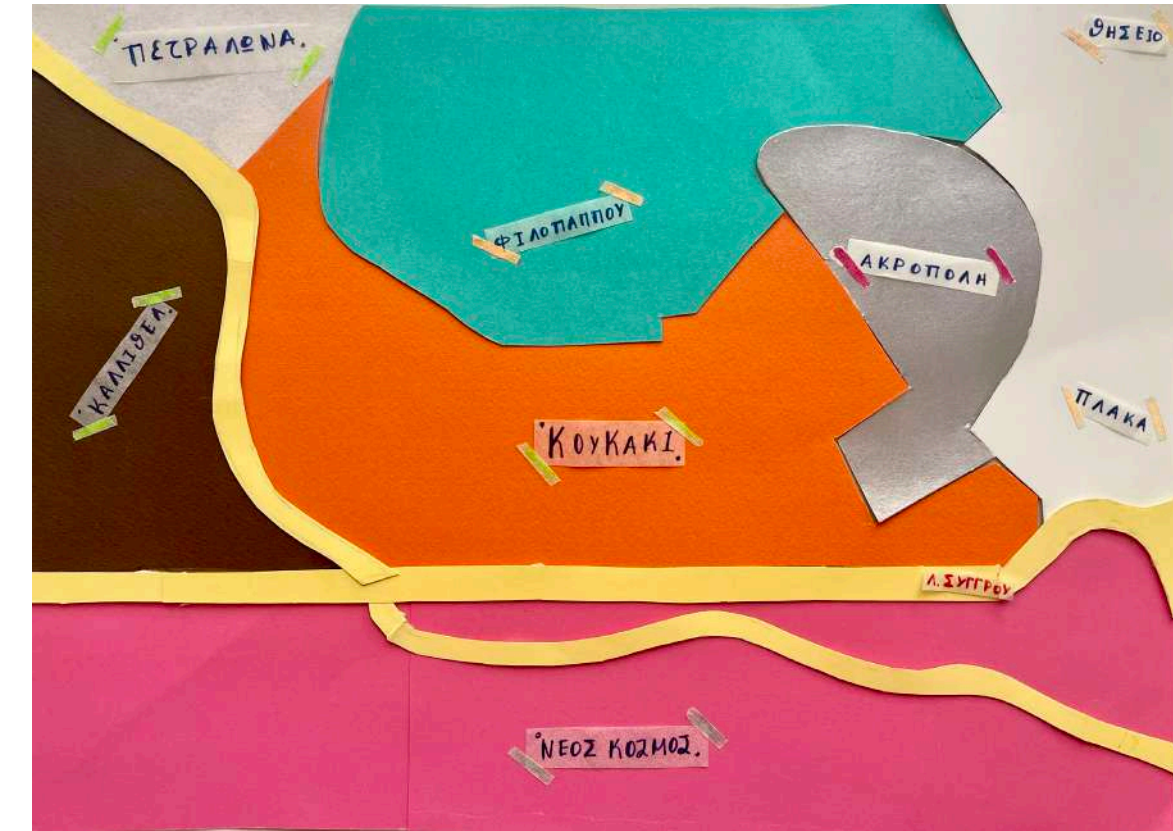
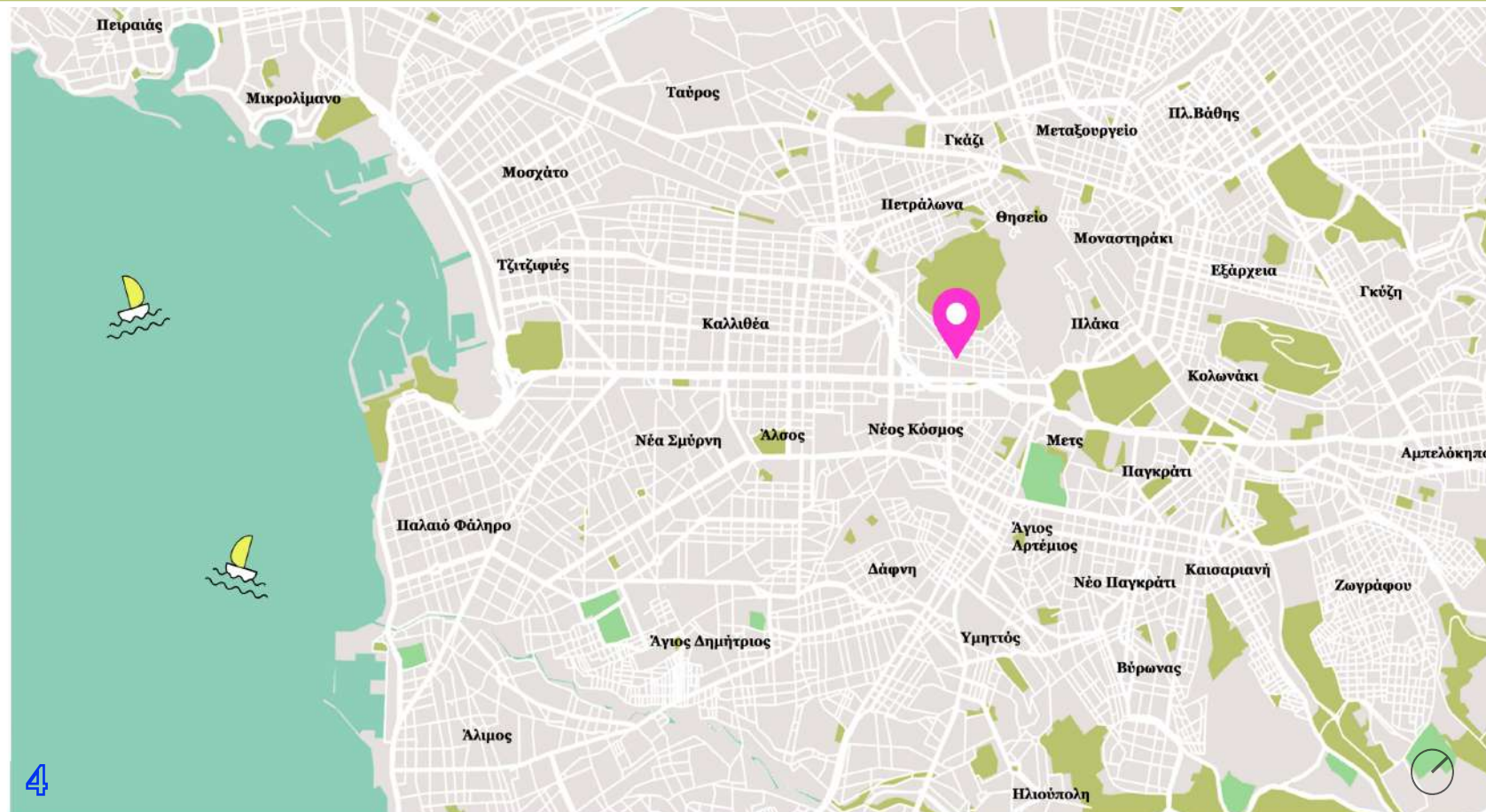
Περιοχή

Το Κουκάκι.

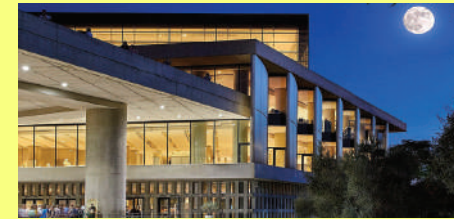
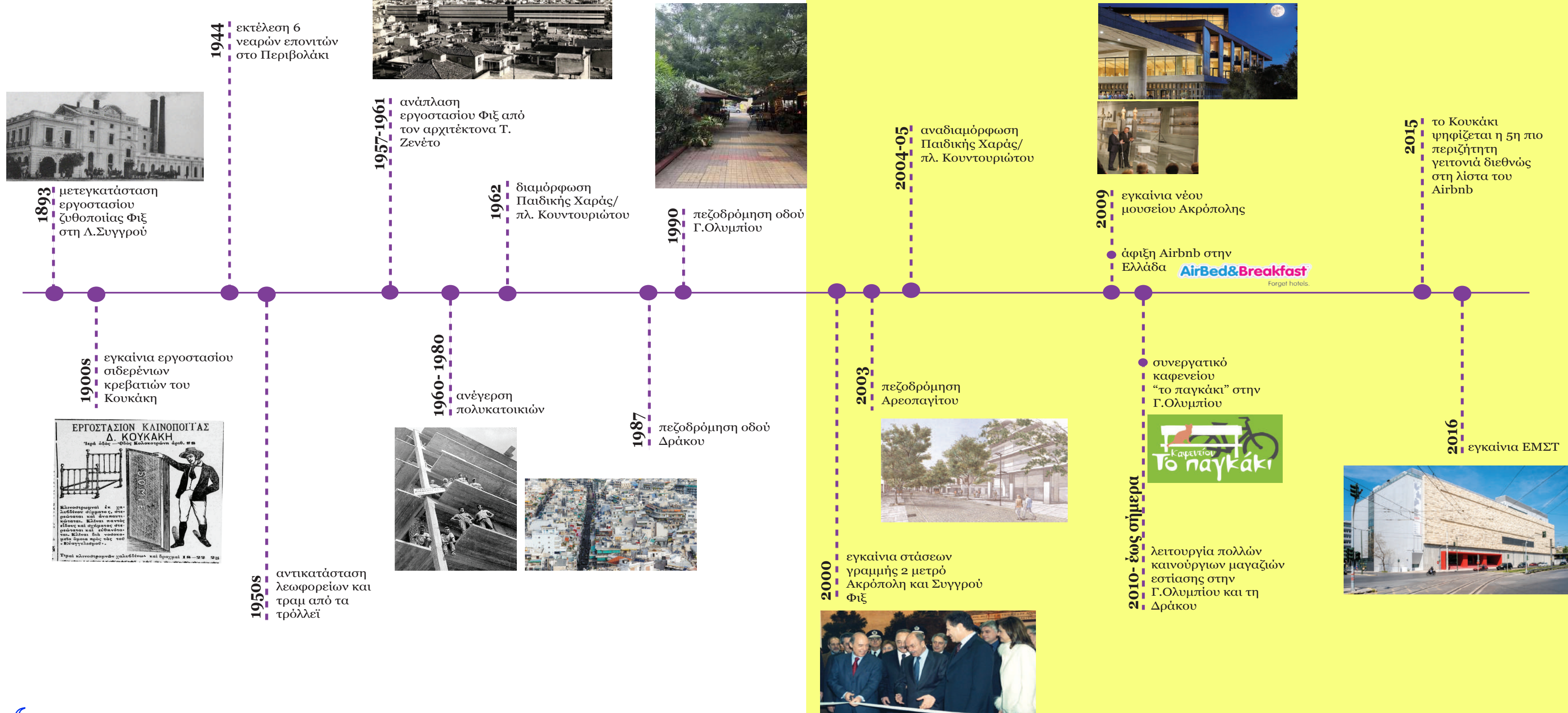
Ως περιοχή μελέτης επιλέγεται το **Κουκάκι**, μία συνοικία στο κέντρο της Αθήνας η οποία χαρακτηρίζεται από την συνύπαρξη αστικής κατοικίας, τουριστικών πόλων έλξης και δραστηριοτήτων αναψυχής, διασκέδασης και ψυχαγωγίας που αφορούν κυρίως στην εστίαση. Διαχρονικά το Κουκάκι είχε χαρακτήρα μιας ήρεμης μεσοαστικής συνοικίας με κύρια χρήση αυτήν της κατοικίας που όσο ανέβαινε στους πρόποδες του λόφου Φιλοπάππου συναιτούσε οικονομική αφθονία. Παλαιότερα αποτελούσε περιοχή με έντονη βιομηχανική δραστηριότητα, έπειτα στην περίοδο της αντιπαροχής και της γρήγορης ανοικοδόμησης ακολούθησε την τάση με ταχείς ρυθμούς, ενώ σήμερα ακολουθεί την οικονομική κατεύθυνση της εποχής με το χαρακτήρα της εστίασης και της βραχυχρόνιας ενοικίασης κατοικιών.
Η περιοχή ανέκαθεν διατηρούσε τον χαρακτήρα της γειτονιάς με τη ζωντάνια και τους ενεργούς κατοίκους της.

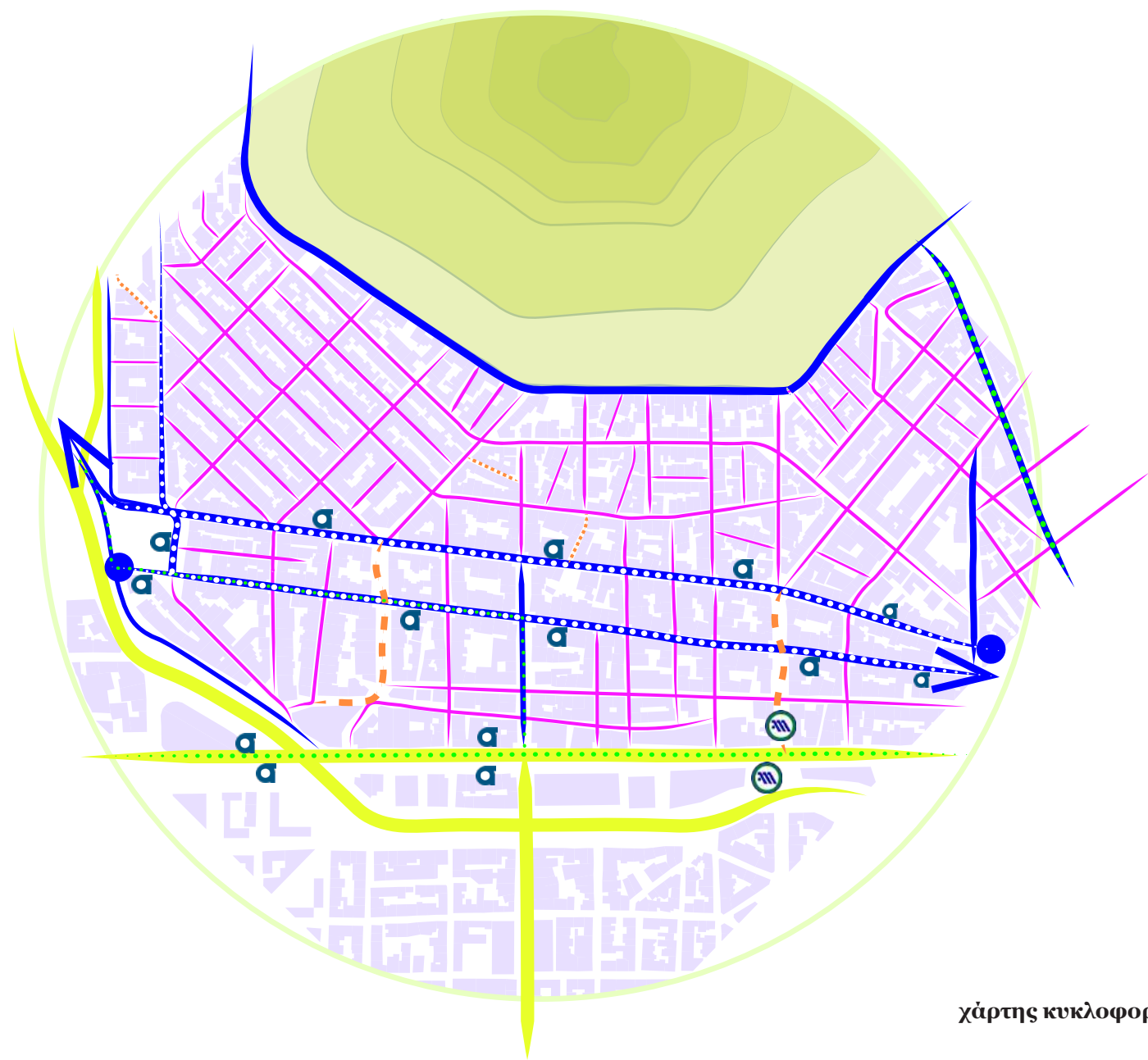

Το Κουκάκι, πιο συγκεκριμένα ανήκει στο 1ο Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων, εκτείνεται από τη Διουσίου Αεροπαγίτου, νοτιοδυτικά της Ακροπόλεως στο δρόμο προς τη θάλασσα μέχρι την πλατεία Κουιτουριάτη (ή αλλιώς «Παιδική Χαρά») και από τις παρυφές του Φιλοπάππου ως τη λεωφόρο Συγγρού. Γειτνιάζει και ορίζεται από τις περιοχές της Ακροπόλεως, των Άνω Πετραλώνων, από τον λόφο Φιλοπάππου, την Καλλιθέα και την οδό Καλλιρόης καθώς και τη λεωφόρο Συγγρού και το Νέο Κόσμο. Παλαιότερα, αυτό που ονομάζουμε σήμερα Κουκάκι αποτελούνταν από τις μικρότερες συνοικίες Φιλοπάππου, Γαργαρέττα, Κουκάκι και Μακρυγιάννη. Τώρα, όλα αυτά τα σημεία μαζί αποκαλούνται πια Κουκάκι.

ιστορική ανάλυση.

χάρτης κυκλοφορίας

- λεωφόρος- αυτοκινητόδρομος
- κεντρική τοπική οδός
- δευτερεύουσα τοπική οδός
- πεζόδρομος
- διαδρομή τρόλλεϊ 1, 5, 15
- διαδρομή λεωφορείου

Το Κουκάκι είχε πάντα βολική- καλή συγκοινωνία προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο δύο κεντρικές οδοί που διασχίζουν και εξυπηρετούν όλο το Κουκάκι είναι η Βεϊκού και η Δημητρακοπούλου, κύρια άνοδος και κύρια κάθοδος της περιοχής απ' τις οποίες διέρχονται τα τρόλλεϊ 1,5,15. Ακόμη, η στάση «Συγγρού- Φιξ» της κόκκινης γραμμής του μετρό εξυπηρετεί την περιοχή.

χάρτης πρασίνου- ελεύθερων χώρων

- δέντρο- πράσινο
- ελεύθεροι χώροι

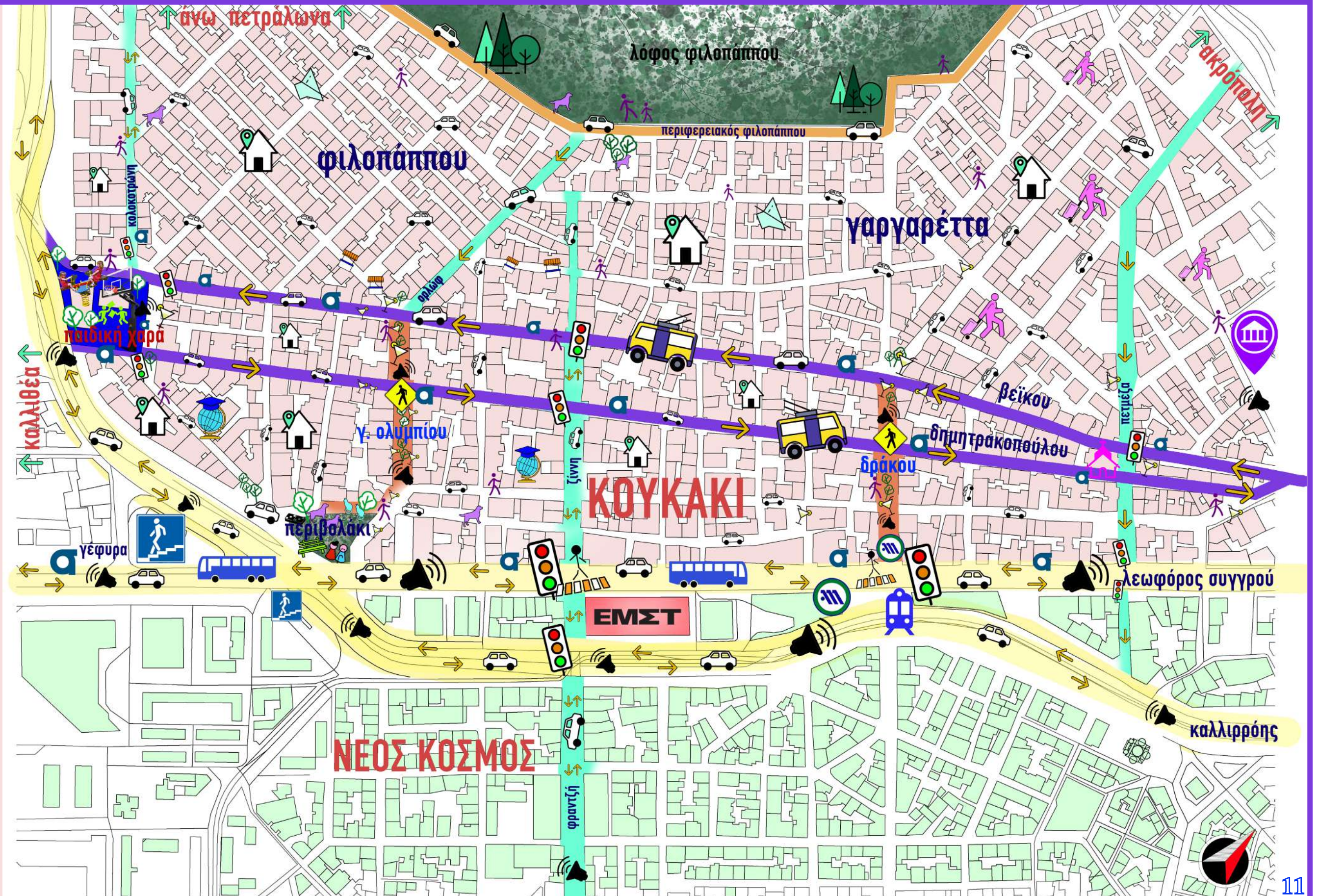
Το “πράσινο” είναι κυρίως γραμμικό, στους δρόμους και τους δυο πεζόδρομους της περιοχής, με εξαίρεση το λόφο Φιλοπάππου, το Περιβολάκι και την Παιδική Χαρά, που επίσης αποτελούν τους μοναδικούς ελεύθερους χώρους αυτής της πυκνοδομημένης περιοχής. Το Περιβολάκι και η Παιδική Χαρά είναι οι δύο ανοιχτοί χώροι που έπαιξαν και παίζουν τον μεγαλύτερο ρόλο στην κοινωνική ζωή της περιοχής.

το Κουκάκι σήμερα.

Το Κουκάκι σήμερα είναι ένα ζωντανό κολλάζ, ένα συνονθύλευμα πραγμάτων και καταστάσεων. Μια γειτονιά, με πιο ήρεμα και πιο θορυβώδη σημεία, μια γειτονιά που έχει ανθρώπους με θέληση να εξωτερικευτούν, με κύριους ελεύθερους χώρους τους δύο πεζόδρομους Δράκου και Ολυμπίου, το Περιβολάκι, την Παιδική Χαρά και φυσικά το λόγιο Φιλοπάππου. Οι ανοιχτοί αυτοί χώροι είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνική ζωή της περιοχής και βρίσκονται κυρίως στην «κάτω γειτονιά» που παλαιότερα αυτή ονομαζόταν Κουκάκι.

Το χαρακτηρίζει ακόμη, η έξαρση του Airbnb και οι τουρίστες, δεν παύει όμως να είναι μια γειτονιά, να ζουν εκεί άνθρωποι, μόνιμοι κάτοικοι οι οποίοι μέρα με τη μέρα αποξενώνονται και ο κοινωνικός και υλικός χώρος που τους αναλογεί ώστε να υπάρχει ποιότητα στη ζωή τους, όλο και ελαττώνεται, όλο και καταπατάται.

Εδώ, λοιπόν, προσανατολιζόμαστε στους κατοίκους και στον **χώρο που θα έπρεπε να είχαν.**

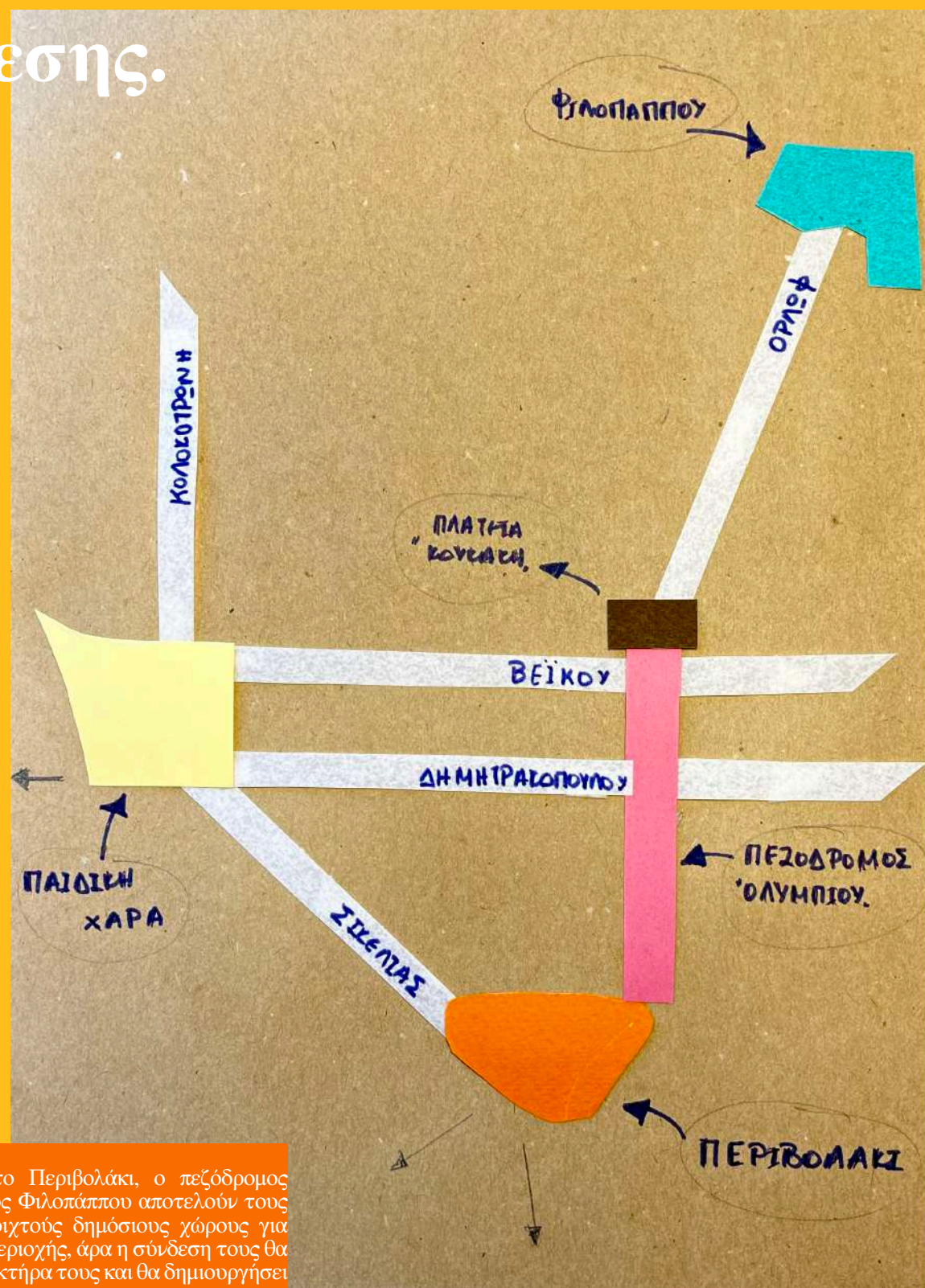
Κουκάκι.

Η κλασική πολυκατοικία είναι γενικότερα το είδος του κτηρίου που κυριαρχεί, όπως και στις περισσότερες περιοχές της Αθήνας, με εξαίρεση τον μεγάλο αριθμό μονοκατοικιών που διατηρούνται μέχρι σήμερα στις παρυφές του λόφου Φιλοπάππου.

Σημεία

σημεία σύνδεσης.

Η Παιδική Χαρά, το Περιβολάκι, ο πεζόδρομος Ολυμπίου και ο λόφος Φιλοπάππου αποτελούν τους πιο σημαντικούς ανοιχτούς δημόσιους χώρους για τους κατοίκους της περιοχής, άρα η σύνδεση τους θα ενδυναμώσει το χαρακτήρα τους και θα δημιουργήσει ένα νέο ενιαίο σύστημα.

χάρτης χρήσεων
γης ισογείων

- κατοικία
- εστίαση
- εμπόριο-υπηρεσίες
- ελεύθερος χώρος- χώρος πολιτισμού
- εκπαίδευση
- parking
- γραφείο
- οικοδομήσιμοι ανοιχτοί χώροι
- ερείπιο
- βιοτεχνία
- τουρισμός
- μικτές χρήσεις
- άλλες χρήσεις

Παρατηρούμε τις χρήσεις γης στο ισόγειο επίπεδο, το οποίο βλέπει και βιώνει κανείς όντας πεζός. Γύρω από την περιοχή του λόφου κυριαρχεί η χρήση της κατοικίας, ενώ κατεβαίνοντας προς τα κάτω μέσω της οδού Ορλώφ και φτάνοντας στον πεζόδρομο Ολυμπίου βλέπουμε ότι η χρήση από κατοικία μετατρέπεται έντονα σε εστίαση, κυρίως καφέ και εστιατόρια. Γύρω από το Περιβολάκι υπάρχουν διάφορες χρήσεις, κατοικία, εστίαση, γραφεία κ.α. Ανεβαίνοντας την οδό Σικελίας πάλι συναντάμε διάφορες χρήσεις καθώς και το 14ο Γενικό Λύκειο. Φτάνοντας στην Παιδική Χαρά παρατηρούμε κυρίως τη χρήση της εστίασης γύρω από αυτήν.

ανάλυση σημείων.

*Πέραν των γενικών ζητημάτων που παρατηρήθηκαν σε επίπεδο γειτονιάς και μεγαλύτερης κλίμακας, σε κάθε ένα από τα μεμονωμένα σημεία που επιλέχθηκαν για «επιλυθούν» εντοπίστηκαν επιπλέον ζητήματα που αφορούσαν σε αυτά καθαυτά. Η κατανοήση αυτών, έγινε μέσω διαγραμμάτων, φωτογραφιών, κολλάς κτλ.

**είσοδος
Φιλοπάππου**

σκύλοι ησυχία
σκοτεινά/βράδυ εξερεύνηση λόφος
χώμα δέντρα/φυτά
πεζοπορία **συνάντηση**
φως περιφερειακός
έλλειψη αστικού εξοπλισμού

Στο τέλος της Ορλώφ, η οποία αποτελεί το κύριο «κατέβασμα» από τον περιφερειακό δρόμο προς το Κουκάκι, συναντάμε μία από τις εισόδους του λόφου Φιλοπάππου.

Παρατηρήσεις:

1. Δεν υπάρχει ροή στη σύνδεση της εισόδου στο λόφο με την κίνηση της Ορλώφ και άρα από το Κουκάκι προς τον λόφο.
2. Στο σημείο που συναντώνται Ορλώφ, περιφερειακός δρόμος και λόφος δεν υπάρχει κάποιο σημείο στάσης για τους πεζούς.
3. Ταχεία κίνηση των οχημάτων με αποτέλεσμα να μπλοκάρεται η κίνηση των πεζών.

- είσοδος στο λόφο
- σύνδεση με Άνω Πετράλωνα
- η κύρια πηγή πρασίνου όλης της περιοχής
- σκοτεινός χώρος κατά τις βραδυνές ώρες, αδειάζει μετά το απόγευμα- αίσθηση ανασφάλειας
- πληθώρα φυτών και δέντρων
- έλλειψη επαρκούς αστικού εξοπλισμού

πεζόδρομος

Κατεβαίνοντας την Ορλώφ οδηγούμαστε στην πλατεία Κουκάκη και την είσοδο στον πεζόδρομο Ολυμπίου.

Παρατηρήσεις:

1. Μπλοκαρισμένη είσοδος από κάδους και αυτοκίνητα, δεν υπάρχει ροή στην κίνηση των πεζών από και προς τον λόφο, όπως επίσης ανάμεσα στα δύο μέρη του πεζόδρομου τα οποία διασχίζει η Δημητρακοπούλου.
2. Κατακλυσμένος χώρος από τραπεζοκαθίσματα χωρίς περιορισμούς, καταναλωτικό σκηνικό που αναιρεί την αίσθηση και την έννοια του δημόσιου χώρου των κατοίκων, μπλοκάρει την κίνηση των πεζών καθώς και την είσοδο των κατοίκων στις πολυκατοικίες.
3. Έλλειψη αστικού εξοπλισμού.
4. Μπλοκάρισμα της θέασης από τη μια πλευρά του πεζόδρομου στην άλλη καθώς τα δέντρα και το πράσινο είναι τοποθετημένα στη μέση.
5. Αποτελεί έναν τόπο διέλευσης και όχι έναν τόπο παραμονής.

μπαρ-καφέ φασαρία
κάδοι σκουπιδιών ζώη πολυκατοικίες-είσοδοι
ασφάλεια δέντρα/φυτά
τουρίστες **συνάντηση**
τραπεζοκαθίσματα φως
περατζάδα περιφραγμένοι χωμάτινοι χώροι
έλλειψη αστικού εξοπλισμού
κόσμος

- ένας από τους τέσσερις ελεύθερους χώρους του Κουκακίου
- περιφραγμένοι χωμάτινοι χώροι
- γραμμική κίνηση
- λόγω της συνεχούς κίνησης ανθρώπων- αίσθηση ασφάλειας
- έλλειψη αστικού εξοπλισμού, αδύνατη η παραμονή στο χώρο
- πληθώρα φυτών και δέντρων

περιβολάκι

ντόμινο ηρεμία σκύλοι
 δέντρα άδειο συντριβάνι
 περιστέρια παπαγαλάκια
 γάτες **συνάντηση**
ηλικιωμένοι σκοτεινά/βράδυ
 περιφραγμένοι χωμάτινοι χώροι
 έλλειψη αστικού εξοπλισμού

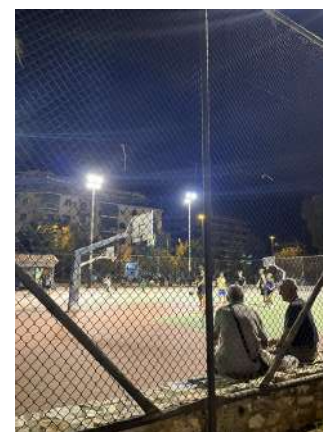
Στο τέλος του πεζόδρομου Ολυμπίου βρίσκεται το Περιβολάκι το οποίο συνορεύει με τη Λ.Συγγρού.

Παρατηρήσεις:

1. Δεν συνδέεται με ροή με τον πεζόδρομο, συνεχή εμπόδια, είτε δέντρα τοποθετημένα στη μέση είτε περιφραγμένο «πράσινο».
2. Αίσθηση εγκατάλειψης και αποκοπής.
3. Κομματιασμένος χώρος σε μη λειτουργικά μέρη.
4. Αίσθηση κλειστότητας που προκαλεί ανασφάλεια.
5. Έλλειψη επαρκούς φωτισμού.

- όριο Κουκακίου με Συγγρού
 - αναξιοποίητοι, μεγάλοι χώροι

- ένας από τους τέσσερις ελεύθερους χώρους του Κουκακίου
 - περιφραγμένοι χωμάτινοι χώροι
 - σκοτεινός χώρος κατά τις βραδυνές ώρες, αδειάζει μετά το απόγευμα
 - μέχρι πρότινος αίσθηση εγκατάλειψης
 - έλλειψη αστικού εξοπλισμού, περιορισμένη παραμονή πολύ κόσμου
 - πληθώρα φυτών και δέντρων

παιδική χαρά

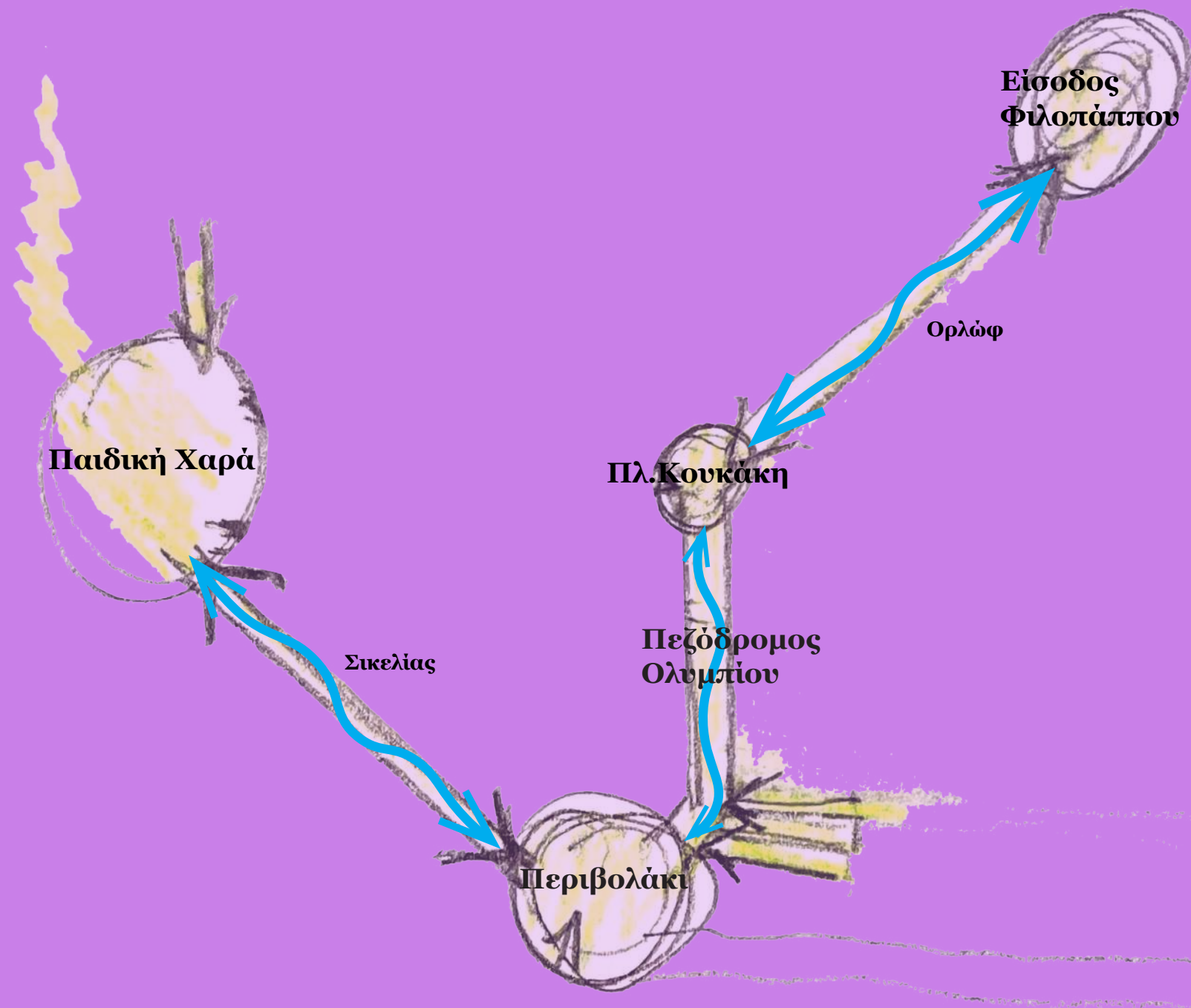
μπάσκετ ζωή
 περίπτερο αγώνες
 φώτα σκοτεινά/βράδυ
 καλλιρρόης **γειτονιά**
 έφηβοι **συνάντηση**
 κάγκελα/περίφραξη **γονείς**
 στάση τρόλεϊ 15 **παιδιά**
φωνές

Συνεχίζοντας προς την οδό Σικελίας καιείς δυσκολεύεται να περάσει απέναντι καθώς τα αυτοκίνητα εισέρχονται από τη λεωφόρο με μεγάλη ταχύτητα δίχως καμία προτεραιότητα στην κίνηση των πεζών. Στο τέλος της οδού Σικελίας το σκιηκό ανοίγει και συναιτάμε την Παιδική Χαρά.

Παρατηρήσεις:

1. Αποκομμένος από τους υπόλοιπους ανοικτούς χώρους και από την πόλη. Δεν φτάνει καιείς εκεί με ροή.
2. Η είσοδος στον χώρο γίνεται από δύο μικρές πόρτες.
3. Ο χώρος είναι περιφραγμένος, κλειδώνει, δεν διατίθεται για χρήσεις πέραν των αθλητικών δραστηριοτήτων και της παιδικής χαράς παρότι θεωρείται ο κύριος «ανοικτός»- δημόσιος χώρος που αφορά στα παιδιά και τους εφήβους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά της γειτονιάς και κυρίως οι έφηβοι να μην έχουν τον απαραίτητο χώρο αποσυμπίεσης και έκφρασης.
4. Χώρος σαν ένα κουτί στην πόλη, έλλειψη ροής, οι λειτουργίες «περιφραγμένες» και αυτές.

- είσοδος στο Κουκάκι από Καλλιθέα και Πετράλωνα
 - σημείο κατατεθέν για το Κουκάκι και ένας από τους 4 κύριους ελεύθερους χώρους
 - ο μοναδικός «ελεύθερος» χώρος που απευθύνεται σε παιδιά και εφήβους
 - περίφραξη και κλείσιμο του χώρου κατά τις βραδινές ώρες
 - περιορισμός χρήσης μόνο για προπονήσεις μπάσκετ και αγώνες και παιδική χαρά
 - αποκομμένος χώρος σε σχέση με τους άλλους «ελεύθερους» χώρους

σύνδεση και ροή.

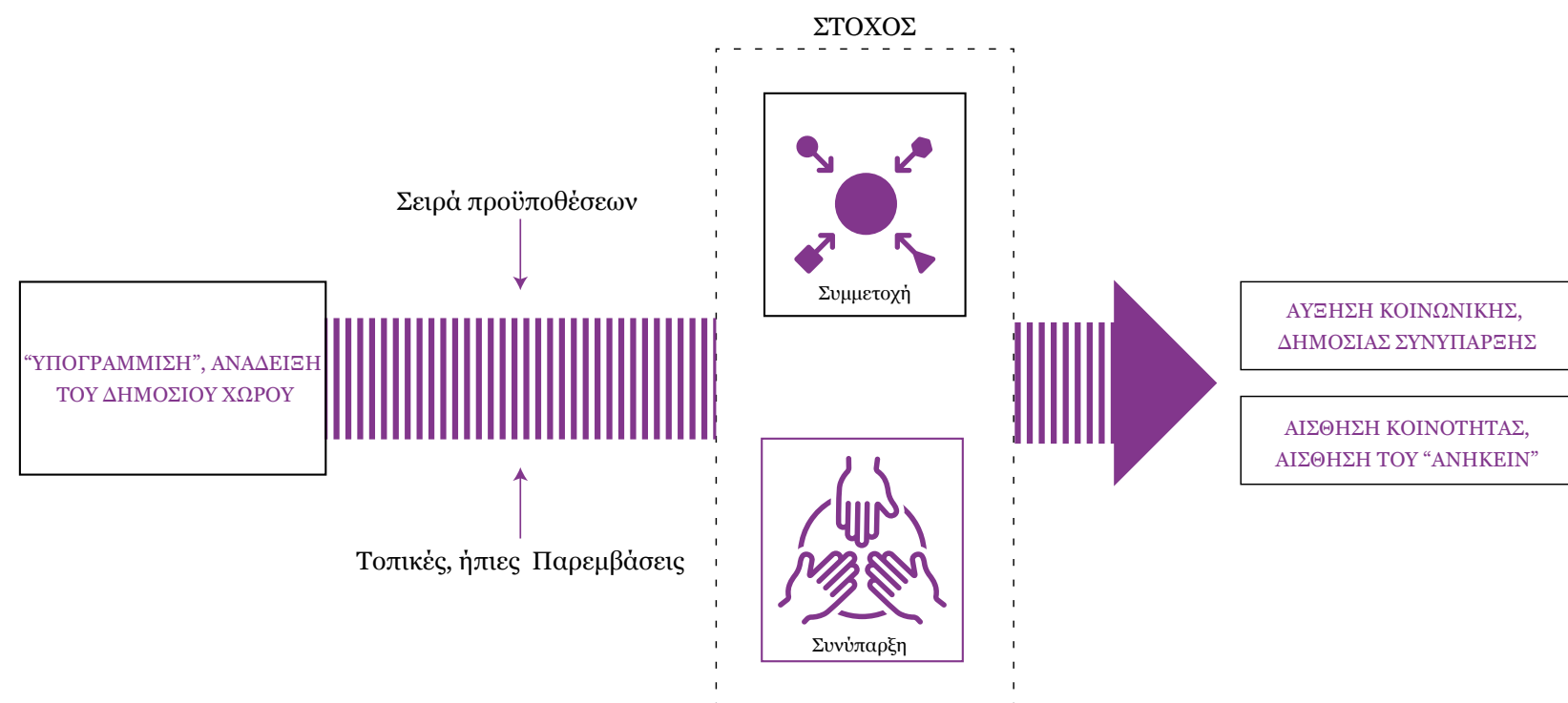
ερωτήματα.

- Πως θα ήταν αν οι πολύτιμοι, αλλά ελάχιστοι αυτοί χώροι της καθημερινότητας αποκτούσαν ροή μεταξύ τους σαν ένα σύστημα που αφορά στους κατοίκους- πεζούς και έπαυαν να είναι αποκομμένοι σαν κουτιά μέσα στην περιοχή;
- Πως θα ήταν να δοθεί περισσότερος χώρος και ευκαιρίες σε κάτι και λιγότερο σε κάτι άλλο;
- Αν δίναμε χώρο μπροστά από της πολυκατοικίες για στάση και συναναστροφή των κατοίκων;
- Πως θα ήταν ένας ανοικτός χώρος για όλους, όλες τις ώρες χωρίς κάγκελα και περιορισμούς;
- Πως θα ήταν αν στους δρόμους δινόταν προτεραιότητα στους πεζούς και όχι στα αυτοκίνητα;
- Πως θα ήταν αν δημιουργούσαμε υλικές συνθήκες που διευκολύνουν την κίνηση αλλά και τη στάση και δίνουν ευκαιρία για συναναστροφή;
- Αν το έδαφος θύμιζε τη ροή και την όψη της γης- του γήινου;
- Αν δινόταν μια αφορμή για συνεργασία όλων των κατοίκων (ανεξαρτήτου ηλικίας) και τη συμμετοχή τους σε κάτι κοινό που αφορά στο δημόσιο χώρο της γειτονιάς τους- αίσθηση ανήκειν;
- Αν υπήρχαν κάποιοι χώροι που αφορούσαν στην κοινότητα, στους κατοίκους και μπορούσαν να τους οικειοποιηθούν όπως αυτοί επιθυμούν;

Μία πρόσκληση από μέσα προς τα έξω.

Πρόθεση_στόχος_αρχές

μεθοδολογία-σκοπός.

Σκοπός αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι αρχικά η **ανάδειξη του υπάρχοντος δημόσιου χώρου, όχι η ακύρωσή του** μέσω μιας σειράς προϋποθέσεων και τοπικών, ήπιων παρεμβάσεων. Αυτό, καθώς στόχο αποτελεί η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αύξηση της **κοινωνικής, δημόσιας συνύπαρξης των πολιτών, κατοίκων, διαφορετικότητας και η αίσθηση της κοινότητας και κατ’ επέκτασιν του «ανήκειν»** μέσω της συμμετοχής τους στα κοινά. Κυρίως, όμως, **διεκδίκηση του χώρου που μας αναλογεί.**

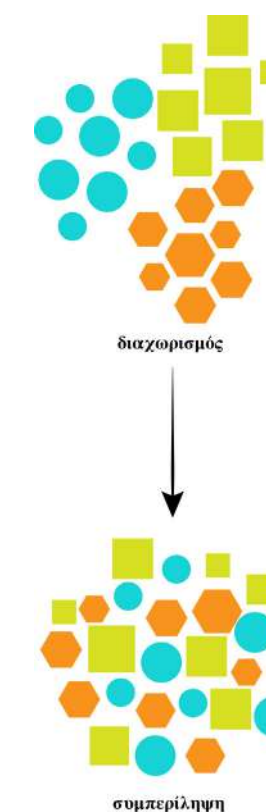
Για να συμβούν τα παραπάνω, πρώτον, χρειάζεται να διαμορφωθεί ένα σύνολο σχεδιαστικών χωρικών και λειτουργικών αρχών- παραμέτρων που αφορούν στη συνύπαρξη και τη συμμετοχή των κατοίκων, το οποίο θα πλασιώσει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται ο δημόσιος χώρος. Το σύνολο αυτό θα αποτελέσει τη βάση για τις στρατηγικές σχεδιασμού και τις παρεμβάσεις.

Οι στρατηγικές αυτές δίνουν, λοιπόν, έμφαση στους κοινόχρηστους, δημόσιους χώρους και τις κοινές δραστηριότητες. Ο σχεδιασμός επικεντρώνεται σε χωρικές παρεμβάσεις μετασχηματίζοντας τους βασικούς υπάρχοντες δημόσιους χώρους της περιοχής, καθώς και στη δημιουργία κοινόχρηστων ημι-υπαίθριων χώρων και συμμετοχικών δραστηριοτήτων που αφορούν στον αστικό εξοπλισμό της περιοχής.

Συμπερίληψη στο Σχεδιασμό.

Συμπερίληψη με μια ευρύτερη έννοια σημαίνει ότι κάτι αποτελείται από στοιχεία και χαρακτηριστικά τα οποία δεν αποκλείουν κανένα μέρος της κοινωνίας.

Η ιδέα, τώρα, της συμπερίληψης στον δημόσιο χώρο αφορά στο κατά πόσον αυτός ο χώρος έχει σχεδιαστεί ώστε να μπορεί να χρησιμοποιείται από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες ή μέρη αυτών και άρα να παρακινεί τις συναιτήσεις και την αλληλεπίδραση τους. Συνεπάγεται, λοιπόν, ότι για το σχεδιασμό των δημόσιων χώρων χρειάζεται αρχικά να οριστούν τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων που πρόκειται να συνυπάρχουν, ώστε να λαμβάνονται υπόψιν οι ανάγκες τους.

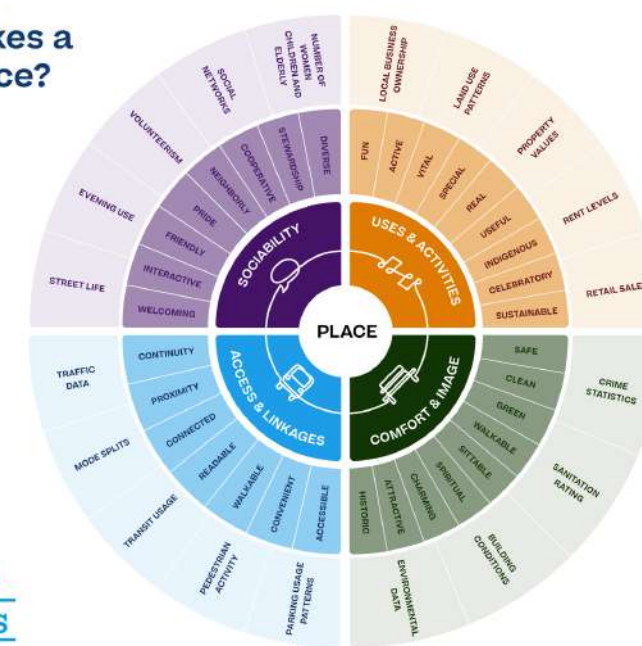
Συνύπαρξη στον Δημόσιο Χώρο.

Άρα, όταν σχεδιάζουμε έχοντας στο νου μας την ιδέα της συμπερίληψης, σχεδιάζουμε τελικά με σκοπό τη συνύπαρξη των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Αυτό σημαίνει ότι η κυρίαρχη στάση που αφορά στους κανόνες και τις πρακτικές σχετικά με το για ποιον και πως σχεδιάζουμε χρειάζεται να αμφισβητηθούν. Ο δημόσιος χώρος έχει σχεδιαστεί, κυρίως, δίνοντας προτεραιότητα σε συγκεκριμένους τύπους χρηστών και βέβαια όχι για πολλαπλές, παράλληλες χρήσεις από διαφορετικούς τύπους αυτών. Συνεπώς, για να δημιουργήσουμε συμπεριληπτικές κοινότητες αυτό χρειάζεται να αλλάξει.

Σε αυτή την προσπάθεια, το SPUR συνεργάστηκε με το «Gehl Institute», για να δημιουργήσει μια εργαλειοθήκη που αφορά στην συνύπαρξη, καθώς και με τη λογική ότι σημασία έχει η συλλογική διαμόρφωση ενός τόπου, αφού έτσι είναι πιθανότερο ο χώρος αυτός να συντηρηθεί καλύτερα και να συνεχίζει να υπάρχει μέσα στη πάροδο των χρόνων.

What Makes a Great Place?

Project for Public Spaces

What makes a Great Place (Diagram by www.pps.com)

Προσδιορισμός των χρηστών και των αναγκών τους.

Εντοπίζοντας και κατανοώντας τα χωρικά και κοινωνικά ζητήματα της συγκεκριμένης γειτονιάς και των κατοίκων της, αναπτύχθηκε ένα σύνολο αρχών σχεδιασμού, που έχει τη βάση του στις αξίες που συζητήθηκαν προηγουμένως. Αυτές οι αρχές συνδέονται άμεσα και με τους διαφορετικούς τύπους χρηστών του χώρου. Έτσι, έγινε μια ανάγνωση ανάλογα με την ηλικία, τις δραστηριότητες των ανθρώπων και τις ανάγκες τους στο χώρο ώστε να συνδιαμορφώσουν τις αρχές σχεδιασμού.

Συνολικά, κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη δημόσιων χώρων στους οποίους η συνύπαρξη και η αλληλεπίδραση των ανθρώπων όλων των κοινωνικών ομάδων είναι δυνατή και μάλιστα ευνοείται και επιδιώκεται.

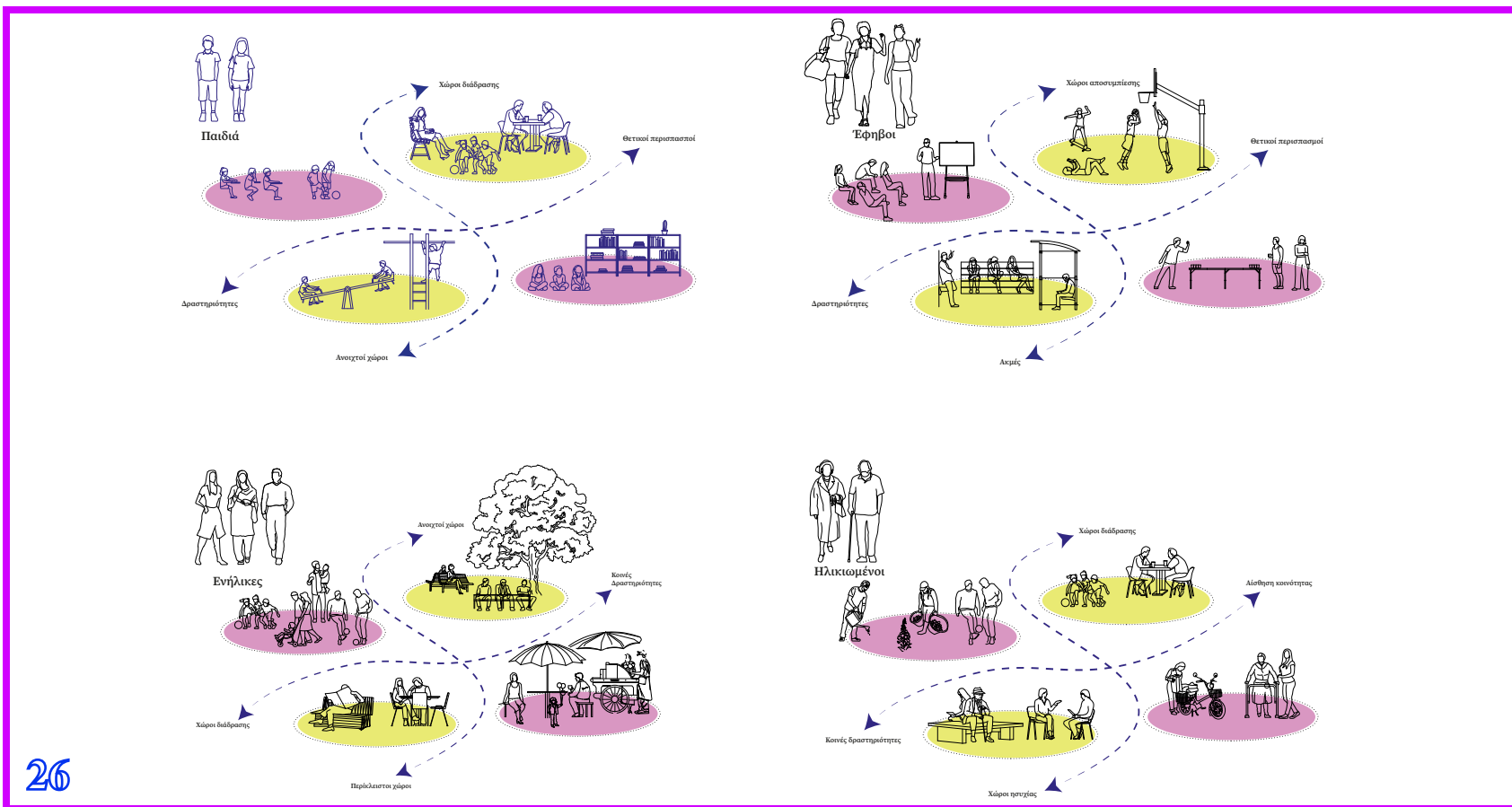
ηλικιακά groups.

Τα **παιδιά** της περιοχής αναγκάζονται να κοινωνικοποιούνται και να παίζουν μόνο μέσα στον περιφραγμένο χώρο της Παιδικής Χαράς και του γηπέδου μπάσκετ κάνοντας συγκεκριμένες δραστηριότητες σε συγκεκριμένες ώρες, αποκομμένα από τον υπόλοιπο κόσμο. Απαραίτητοι για τα παιδιά κρίνονται χώροι είτε εκπαιδευτικού χαρακτήρα είτε δραστηριοτήτων και παιχνιδιού όπου μπορούν να αλληλεπιδρούν με άτομα της ίδιας ηλικίας και να ανταλλάσσουν εμπειρίες.

Παρατηρήθηκε πως οι **έφηβοι** της περιοχής όταν δεν ασχολούνται με κάποιο είδος εκπαιδευτικής δραστηριότητας, συνήθως κυκλοφορούν σε ομάδες και κάνουν βόλτες στη γειτονιά, κάθονται στις κερκίδες των γηπέδων μπάσκετ, στα σκαλοπάτια μπροστά από τα σπίτια τους, σε παγκάκια σε πιο απόμακρα σημεία της πόλης, ή στις ακμές της. Στην εφηβική ηλικία οι άνθρωποι αρχίζουν να προτιμούν μέρη όπου συχνάζουν συνομήλικοί τους και μπορούν να αποσυμπεστούν από το άγχος που τους προκαλεί η κοινωνία. Άρα, χρειάζονται χώρους όπου μπορούν να εκφραστούν ώστε να αρχίσουν να ανακαλύπτουν στοιχεία του εαυτού τους.

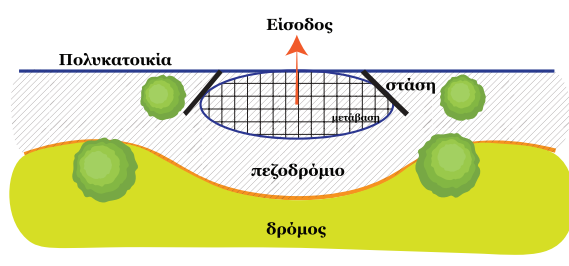
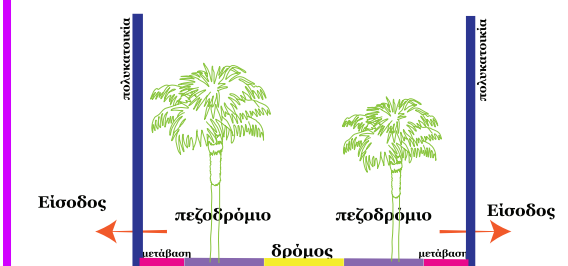
Οι **ενήλικες** της περιοχής, φαίνεται πως πέραν των εμπορικών δραστηριοτήτων δεν εκτελούν άλλες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις στα πλαίσια του δημόσιου χώρου. Οι πολιτιστικές δραστηριότητες παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο για αυτούς, καθώς τους βοηθούν να βρουν άτομα με κοινά ενδιαφέροντα για κοινωνικοποίηση και αλληλεπίδραση. Εξίσου σημαντικό είναι να μπορούν να βρίσκονται σε μέρη όπου μπορούν να επιτηρούν τα παιδιά τους, ενώ ταυτόχρονα να συναιαστρέφονται με συνομηλίκους τους.

Κάποιοι από τους **ηλικιωμένους** της περιοχής, εντοπίζονται μόνο τις πρωινές ώρες να κάθονται σε παρέες σε 2-3 παγκάκια στο Περιβολάκι αποκομμένοι από τις υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες, ενώ οι πλειονηφία αυτών δεν προσεγγίζει ποτέ σχεδόν το δημόσιο χώρο. Η έλλειψη υποστηρικτικών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων είναι επίσης ορατή, εμποδίζοντας την ανάπτυξη της κοινωνικής τους ζωής. Οι άνθρωποι αυτής της ηλικίας έχουν την ανάγκη να είναι πιο κοντά στις νεότερες γενιές και να αισθάνονται ξανά χρήσιμοι αναπτύσσοντας νέες και παλιές δεξιότητες.

αρχές σχεδιασμού.

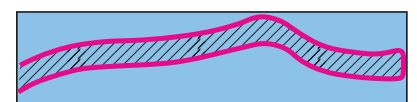
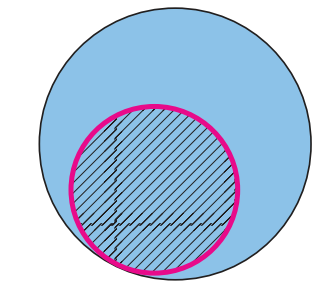
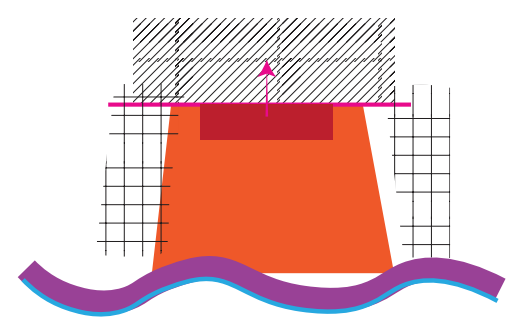
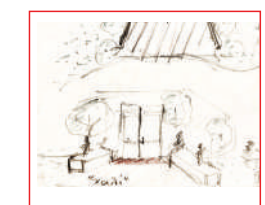
χώρος

διαβαθμίσεις ιδιωτικού- δημόσιου

δημιουργία ενδιάμεσων χώρων-μεταβάσεων από το δρόμο προς την είσοδο των πολυκατοικιών

διαμόρφωση από τους μεγαλύτερους προς τους μικρότερους χώρους, δίνοντας την ευκαιρία για ομαλή μετάβαση και οικειοποίηση

μικροί χώροι μέσα σε μεγάλους

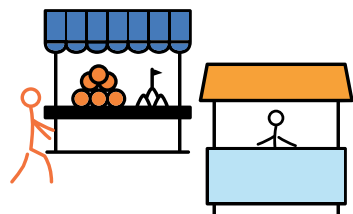
από το κλειστό στο ανοιχτό

- /// πολυκατοικία
- "χαλάκι"
- "δημόσιος χώρος" πολυκατοικίας
- + χώρος λοιπών δραστηριοτήτων και στάσης
- διαδρομή
- νερό

δημιουργία μικρότερων χώρων μέσα σε μεγαλύτερους, οι οποίοι διευκολύνουν την οικειοποίηση και χρήση τους

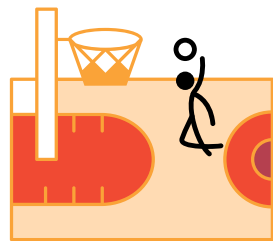
περιφραγμένοι, κλειστοί δημόσιοι χώροι μετατρέπονται σε ανοιχτούς προκειμένου να είναι προσβάσιμοι όλες τις ώρες και από όλους

δραστηριότητες

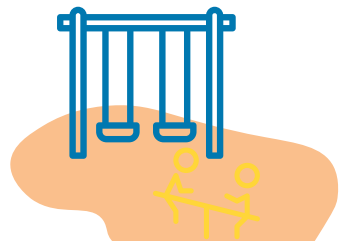
υπαίθρια αγορά

Η υπαίθρια- λαϊκή αγορά είναι σημαντική για την περιοχή του Κουκακίου. Ωστόσο, συμβαίνει μόνο μία φορά την εβδομάδα κάθε Παρασκευή. Προτείνεται η δημιουργία ενός πιο μόνιμου χώρου, με κινητούς πάγκους που θα μπορούν να χρησιμοποιούν οι άνθρωποι ανάλογα με τις ανάγκες τους.

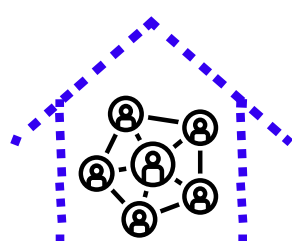
γήπεδα μπάσκετ

Γήπεδα μπάσκετ, με κερκίδες στο πλάι, μπορεί να λειτουργήσουν τόσο σαν ένα μέρος για παιχνίδι, για αλληλεπίδραση και κοινωνικοποίηση, αλλά και ως χώρος παιχνιδιού για τα παιδιά.

παιδική χαρά

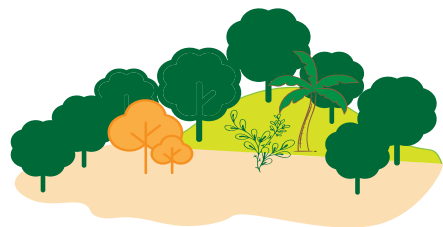
Η δημιουργία παιδικής χαράς δίπλα σε αναψυκτήρια με εξωτερικούς χώρους, δίνει στα παιδιά την ευκαιρία για κοινωνικοποίηση και στους ενήλικες να τα επιτηρούν ενώ αυτά παίζουν.

ημιυπαίθριοι χώροι συνάθροισης

Η δημιουργία ημιυπαίθριων χώρων συνάθροισης, ως κοινοτικά κέντρα προσφέρουν πολλές ευκαιρίες για συνάντηση και αλληλεπίδραση, βοηθούν να έρθουν οι κάτοικοι της περιοχής πιο κοντά μέσω κοινών δραστηριοτήτων. Εκεί ακόμη, μπορούν να λαμβάνουν μέρος πολιτιστικές εκδηλώσεις σε κλίμα κα γειτονιάς, οργανωμένες από τους ίδιους τους κατοίκους ενισχύοντας την αίσθηση του αιήκειν και της κοινότητας.

περιβάλλον

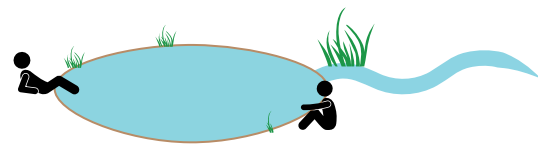
διατήρηση πρασίνου και προσθήκη νέου

Αρχικά, οι χώροι πρασίνου συμβάλλουν στην απομάκρυνση των ρύπων και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα απορροφώντας διοξείδιο του άνθρακα, διοξείδιο του αζώτου και άλλες επιβλαβείς ουσίες, ενώ ρυθμίζουν φυσικά τη θερμοκρασία του αέρα και των επιφανειών της πόλης. Ακόμη, φέρνουν σε επαφή τους ανθρώπους με το φυσικό περιβάλλον και βοηθούν συνολικά στην υγεία και την ευημερία των κατοίκων των πόλεων.

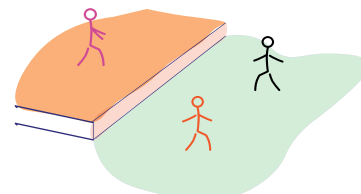
πρανή- πλαγιές

Τα πρανή και η διαφορά ύψους στον «πράσινο» δημόσιο χώρο παρέχουν ποικιλία στις επιλογές στάσης και αλληλεπίδρασης και άρα περισσότερους τρόπους οικειοποίησης του χώρου. Επίσης, βοηθούν στην φυσική οριοθέτηση των χώρων, ενώ παράλληλα προάγουν την επαφή με τη φύση και δίνουν διαφορετικές επιλογές θέασης.

νερό

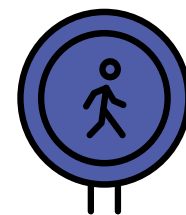
Η παρουσία νερού στο δημόσιο χώρο βοηθά στη μείωση του στρες, στην αίσθηση ηρεμίας, επιτρέπει την ευκολότερη οικειοποίηση του χώρου και συνδράμει στην συνολική ευημερία των ανθρώπων.

υπομετρικές διαφορές

Οι υπομετρικές διαφορές σε έναν ανοιχτό χώρο, δημιουργούν επιμέρους, μικρότερους χώρους οι οποίοι μπορεί να προσφέρουν περισσότερες επιλογές στάσης και συνάθροισης. Επίσης, οι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία να παρατηρήσουν και να παρατηρηθούν από διαφορετικά σημεία θέασης χωρίς απαραίτητα να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

δρόμος

προτεραιότητα πεζών

Η προτεραιότητα των πεζών παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση μιας βαθιάς, ασφαλούς και ευχάριστης πόλης. Ειθαρρύνει τους ανθρώπους να κινούνται με τον δικό τους ρυθμό καθώς μόνο έτσι μπορεί να υπάρξει ροή στην κίνηση τους, εντείνοντας την αίσθηση ότι ο δημόσιος χώρος αποτελεί ένα ενιαίο πεδίο που αφορά σε αυτούς.

απόθεση

έλξη

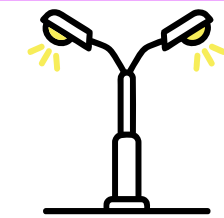

Η δημιουργία «απαλών» ακμών μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου, δίνει τη δυνατότητα της σταδιακής μετάβασης από το ένα προς το άλλο και αντίστροφα. Επίσης, δημιουργεί συνθήκες ώστε κάποιος να παραμείνει στο χώρο χωρίς απλώς να περιάει και να φεύγει γρήγορα απ' αυτόν. Έτσι, ο δημόσιος χώρος αποκτά ροή και ειθαρρύνει δραστηριότητες να λαμβάνουν μέρος σε αυτόν.

ευέλικτος- προσαρμόσιμος αστικός εξοπλισμός

Η τοποθέτηση ευέλικτου-προσαρμόσιμου αστικού εξοπλισμού δημιουργεί περισσότερη άνεση στους ανθρώπους και διαφορετικές επιλογές παραμονής. Έτσι, παρέχεται μέγιστη ευελιξία στη διαχείριση του και επιπλέον ενισχύει το αίσθημα της ιδιοκτησίας και συνεπώς την ευθύνη απέναντι στον δημόσιο χώρο.

επαρκής φωτισμός

Ο επαρκής δημόσιος φωτισμός επιτρέπει την καλύτερη αντίληψη- εποπτεία του περιβάλλοντος και άρα, συμβάλλει στην αίσθηση ασφάλειας στον δημόσιο χώρο. Κατά αυτόν τον τρόπο οι δραστηριότητες στους διάφορους χώρους και τον δρόμο θα μπορούν να λαμβάνουν μέρος καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.

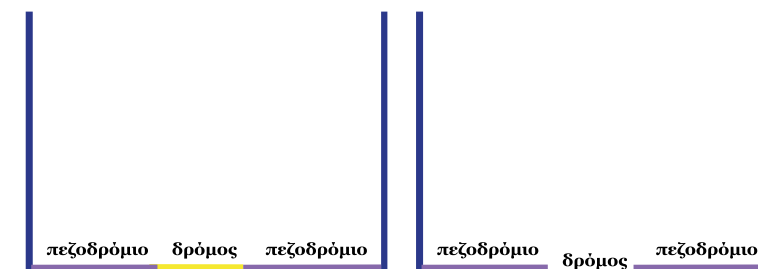
απαγόρευση στάθμευσης οχημάτων

Με την απαγόρευση στάσης των οχημάτων σε κομβικά σημεία, η κίνηση των πεζών απελευθερώνεται και δίνεται, επίσης χώρος για επιπλέον σημειακές δραστηριότητες και ευκαιρίες για στάση και συνάθροιση.

εναλλακτικές διαδρομές

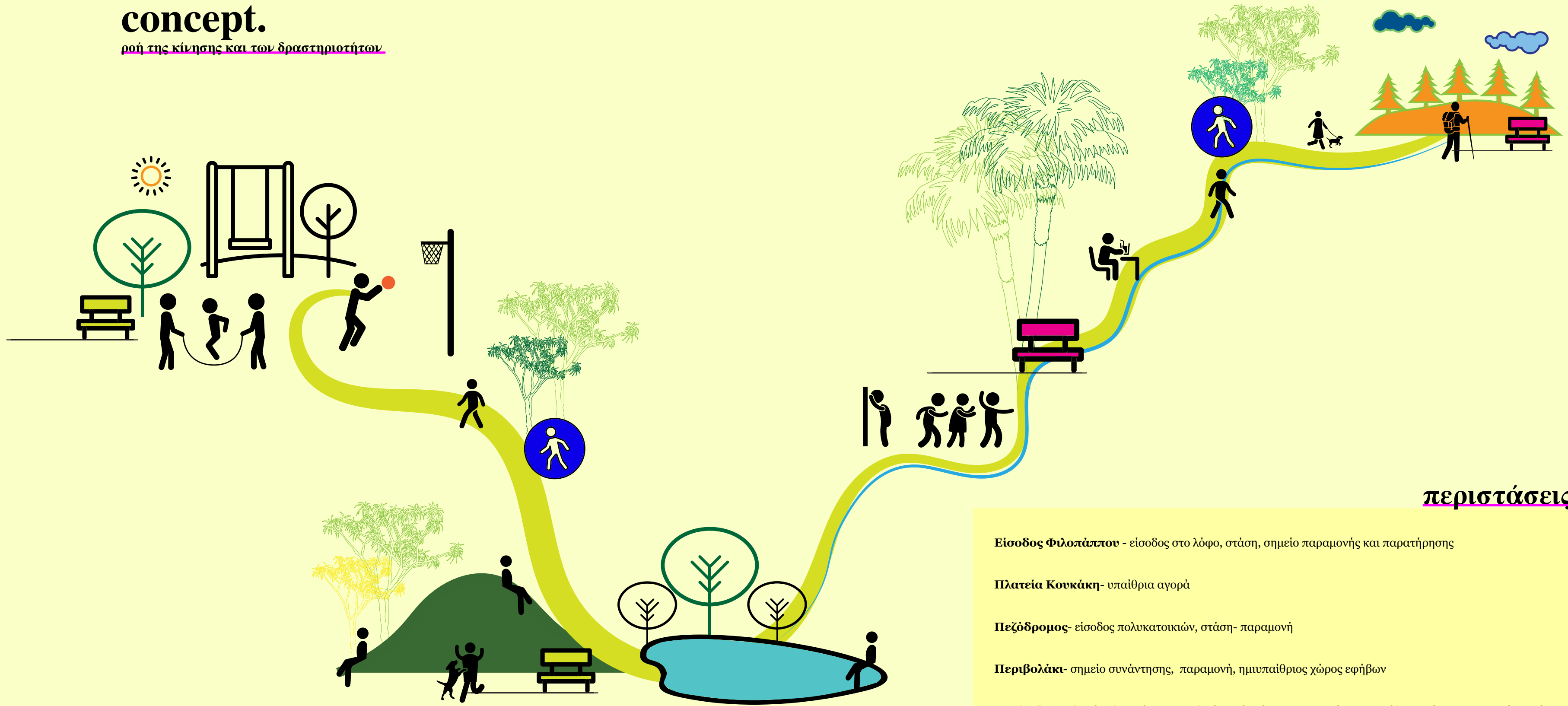
Η δυνατότητα επιλογής διαφορετικών διαδρομών στον ίδιο χώρο βελτιώνει την κινητικότητα και την προσβασιμότητα σε αυτόν, εντείνει την αίσθηση της ασφάλειας και επίσης δίνει στην κίνηση των πεζών μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ευχαρίστηση.

Τοποθετώντας το πεζοδρόμιο και το δρόμο στο ίδιο επίπεδο εντείνεται η ροή της πεζής κίνησης και επίσης, ειθαρρύνεται η συνείδηση της συνύπαρξης πεζών και οχημάτων στον δημόσιο χώρο. Η πόλη γίνεται ένα πεδίο συνύπαρξης, με προτεραιότητα στους πεζούς και όχι στην κίνηση των οχημάτων.

concept.

ροή της κίνησης και των δραστηριοτήτων

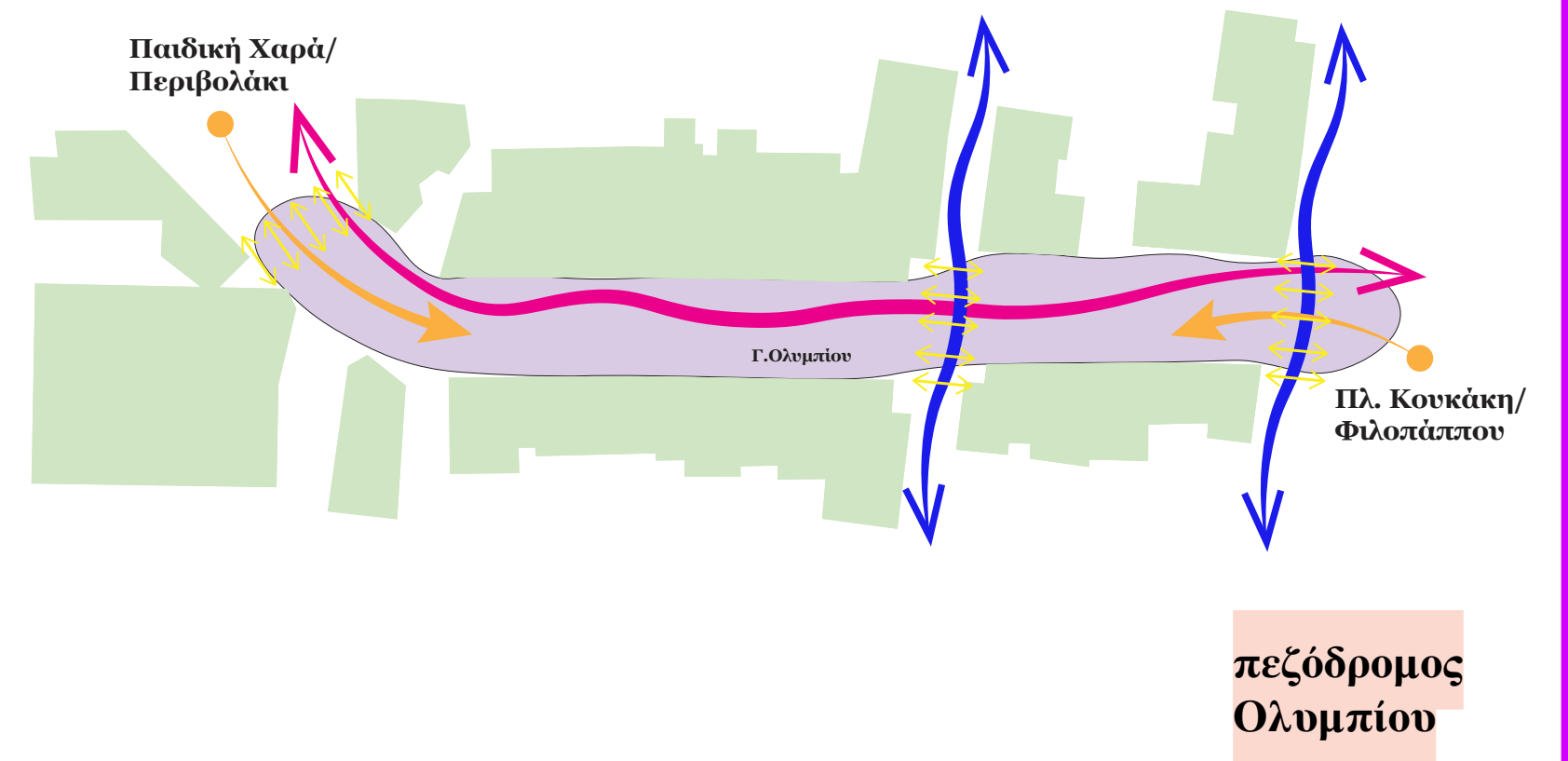
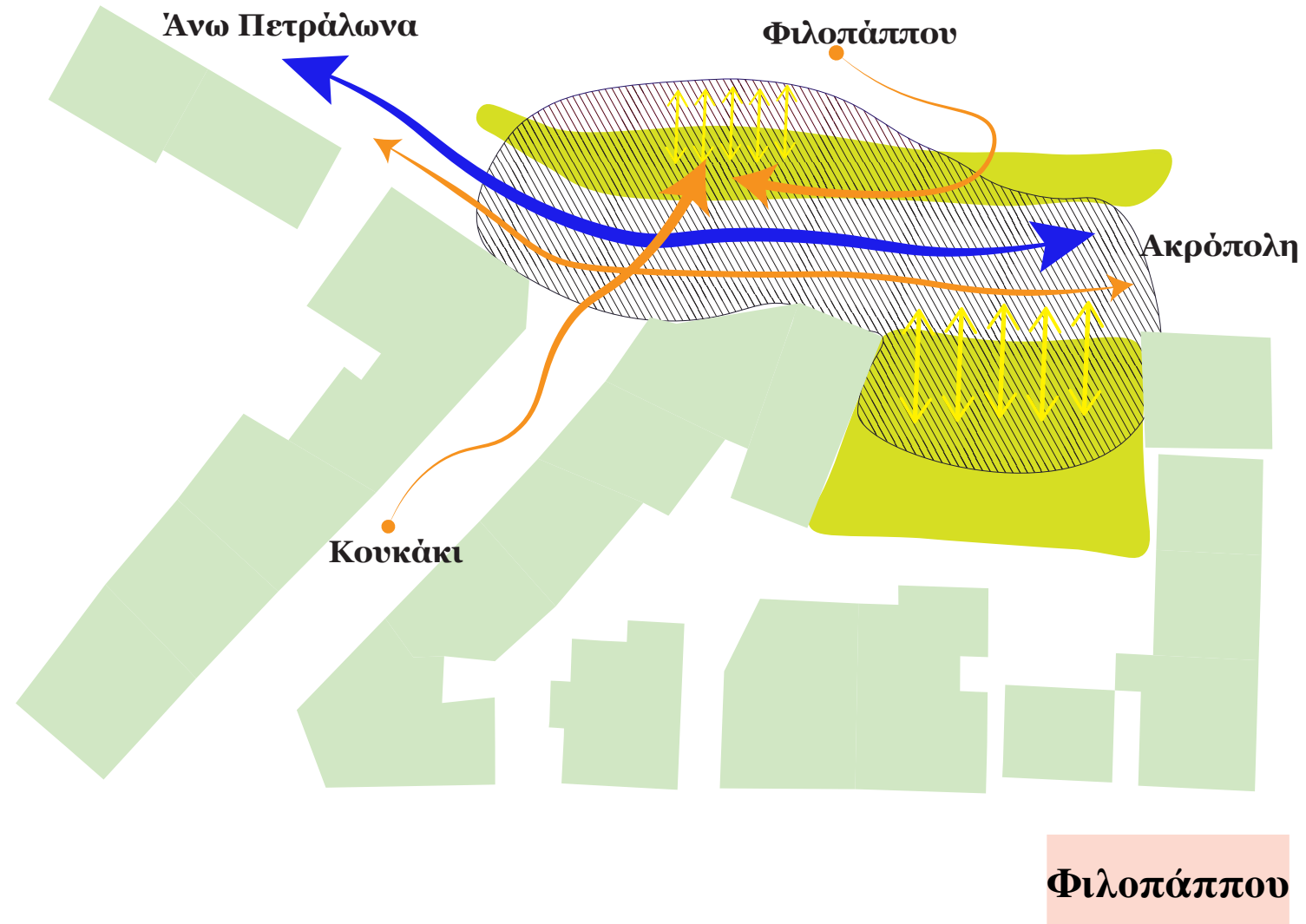

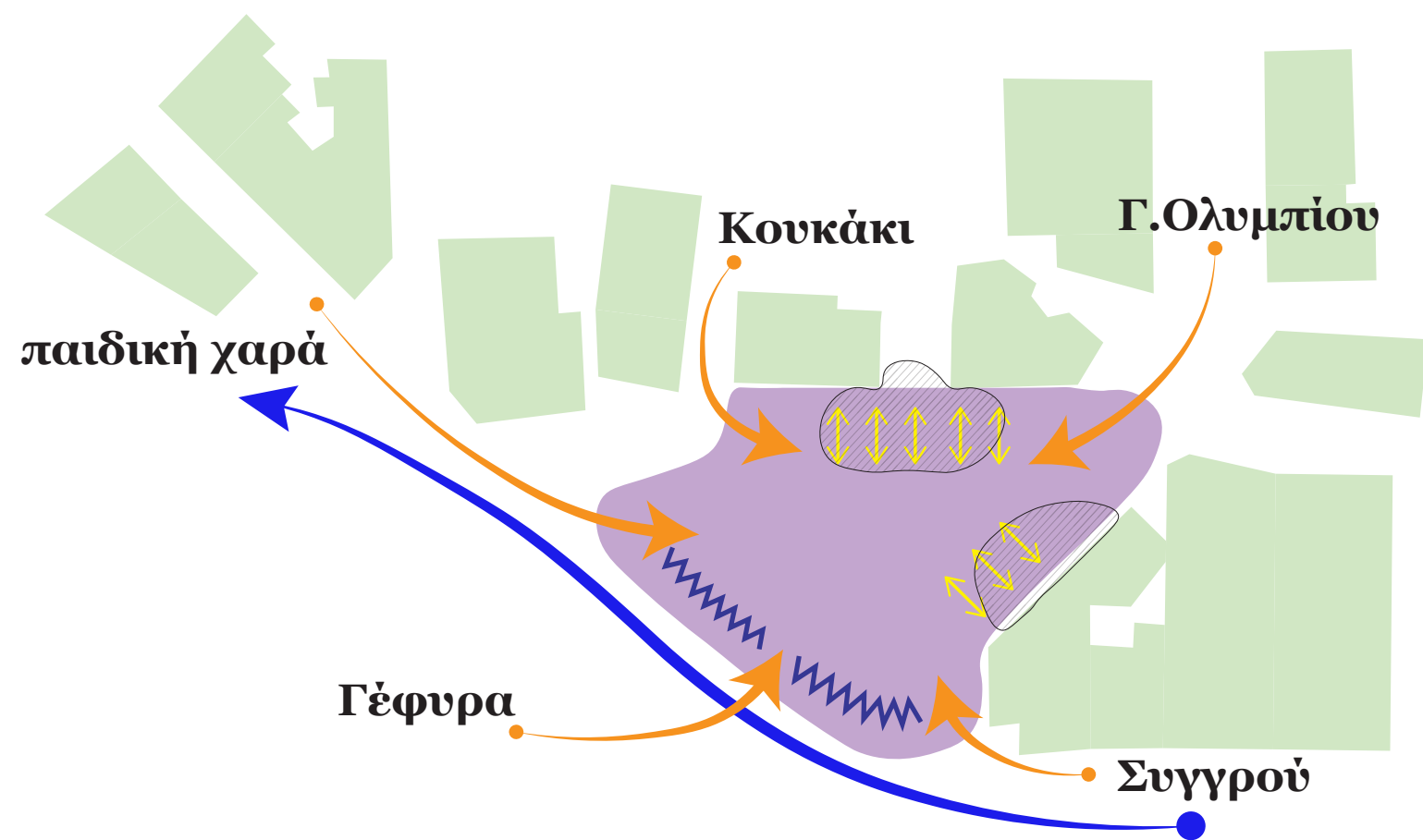
περιστάσεις

- Είσοδος Φιλοπάππου - είσοδος στο λόφο, στάση, σημείο παραμονής και παρατήρησης
- Πλατεία Κουκάκη- υλαίθρια αγορά
- Πεζόδρομος- είσοδος πολυκατοικιών, στάση- παραμονή
- Περιβολάκι- σημείο συνάντησης, παραμονή, ημυπαίθριος χώρος εφήβων
- Παιδική Χαρά- γήπεδα μπάσκετ, παιδική χαρά, χώρος παραμονής, ημυπαίθριος χώρος παραμονής γονέων κτλ

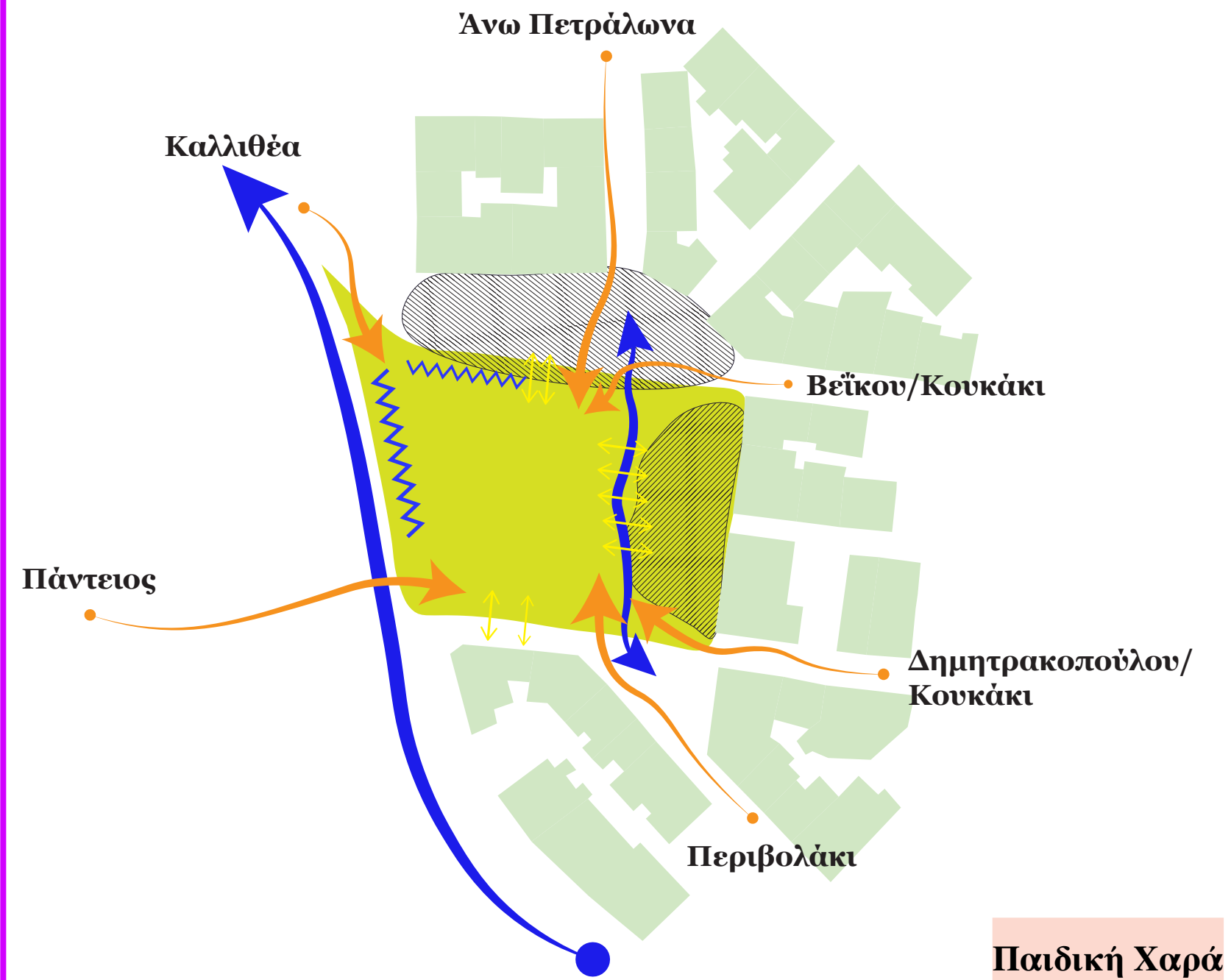
διαγράμματα προθέσεως.

διερεύνηση κινήσεων- συνδέσεις- πλατώματα στα επιμέρους σημεία

Περιβολάκι

Παιδική Χαρά

Η διαχείριση αυτή επιλέγεται να συμβεί σε επίπεδο εδάφους το οποίο γίνεται αντιληπτό ως ένα ενεργό πεδίο που αποφασίζει το ίδιο τι συμβαίνει σε κάθε σημείο. Δανειζόμενοι μια λογική patchwork, κατά την οποία μικρά κομμάτια υφάσματος σε διαφορετικά σχέδια, χρώματα ή υφές ράβονται μεταξύ τους και δημιουργούν μια ενιαία επιφάνεια, μια λογική σύνδεσης και ροής. Έτσι, το έδαφος είναι αυτό που υλικά επιτρέπει, δίνει περισσότερο ή λιγότερο χώρο σε κινήσεις, πλατώματα, λειτουργίες και δραστηριότητες.

το έδαφος ως ενεργό πεδίο_ λογική patchwork.

σχεδιασμός.

Χώρος- έδαφος

masterplan.

Στόχος ήταν η διαχείριση ζητημάτων κυκλοφορίας των πεζών-κατοίκων προς τη διευκόλυνση τις κινήσεις τους σε επίπεδο γειτονιάς, πάντα με την ελάχιστη παρέμβαση στο χώρο της πόλης, σε επίπεδο εδάφους- οδοστρώματος.

Συνδυαστικά σημειακές επιλύσεις που, βέβαια, λειτουργούν συστηματικά με αυτές τις εδαφικές παρεμβάσεις και προσπαθούν να προάγουν την εμπειρία της ροϊκής, πεζής κίνησης ενάντια στον κατακερματισμό και την παρεμπόδιση της.

Η «κατεβασιά»- διαδρομή που ξεκινά από την είσοδο στο λόφο και καταλήγει στην Παιδική Χαρά καθορίζεται μεταξύ άλλων, από τις εισόδους των πολυκατοικιών και άλλων «φυσικών»- τεχνητών προορισμών, όπως λ.χ. καταστήματα εστίασης στον πεζόδρομο.

Εξαρχής, οι δρόμοι κ οι πεζόδρομοι αντιμετωπίστηκαν ως εν δυνάμει τόποι έλξης δραστηριοτήτων και κινήσεων, προσπαθώντας να μετριαστεί ο γραμμικός έως και απωθητικός χαρακτήρας που έχουν σήμερα. Ακόμη, μια πιο ομαλή μετάβαση μεταξύ δρόμου-δημόσιας σφαίρας και πολυκατοικίας- ιδιωτικής σφαίρας, με τη δημιουργία χωρικών διαβαθμίσεων από το δημόσιο στο ιδιωτικό.

Όσον αφορά στην ποιότητα της πεζής κίνησης, σκοπός ήταν να δοθεί προτεραιότητα σε αυτήν ώστε να περπατά κανείς απλά, ανενόχλητα, χωρίς πολλούς ελιγμούς, εμπόδια κ ενοχλητικές παρακάμψεις ή με ευκαιρίες για στάση και συναναστροφή, σε άμεση σχέση με το φυσικό- τεχνητό τοπίο, ακολουθώντας τους «φυσικούς» προορισμούς μέσα στην περιοχή.

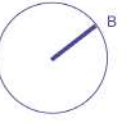
Ένα δίκτυο, μεγάλων και μικρών διαδρομών και πλατωμάτων-χώρων που κάνουν την πόλη να γίνεται αντιληπτή σε στάδια και άρα να δίνεται η ευκαιρία πυκνότερης οικειοποίησης της.

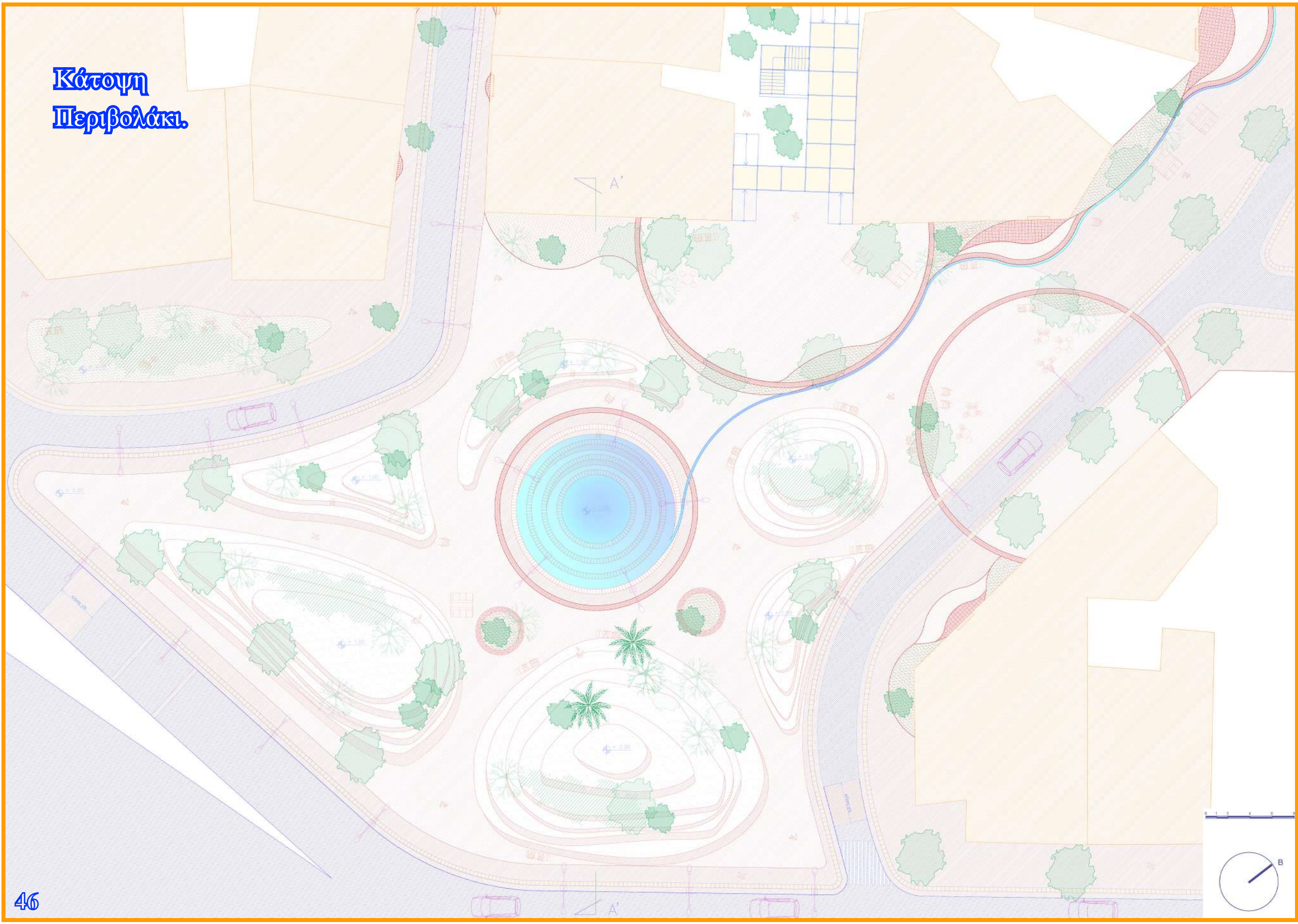
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- σταθεροποιημένο κεραμικό δάπεδο
- υδατοπερατό σκυρόδεμα
- υδατοπερατή άσφαλτος
- χαλίκι
- χώμα
- άμμος
- αντιολισθητικές υδατοπερατές πλάκες
- παλαιού τύπου πλακάκι
- χιτό ταρτάν
- περιβάλλοντα κτίρια
- οδηγός όδεσης τυφλών
- κυβόλιθοι

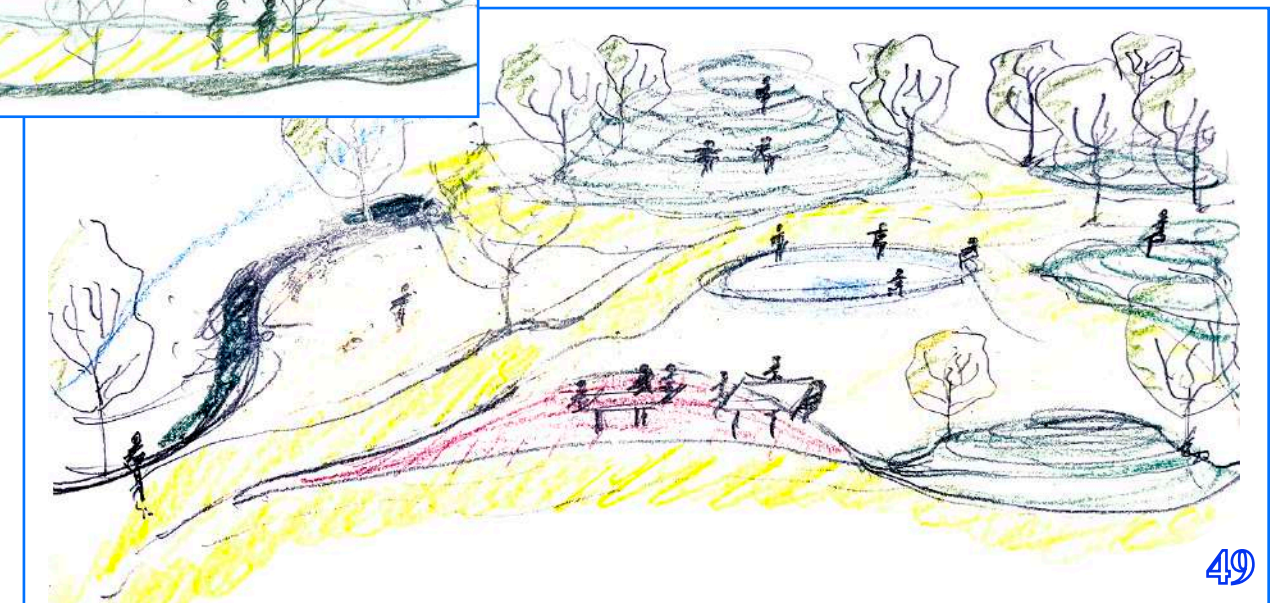
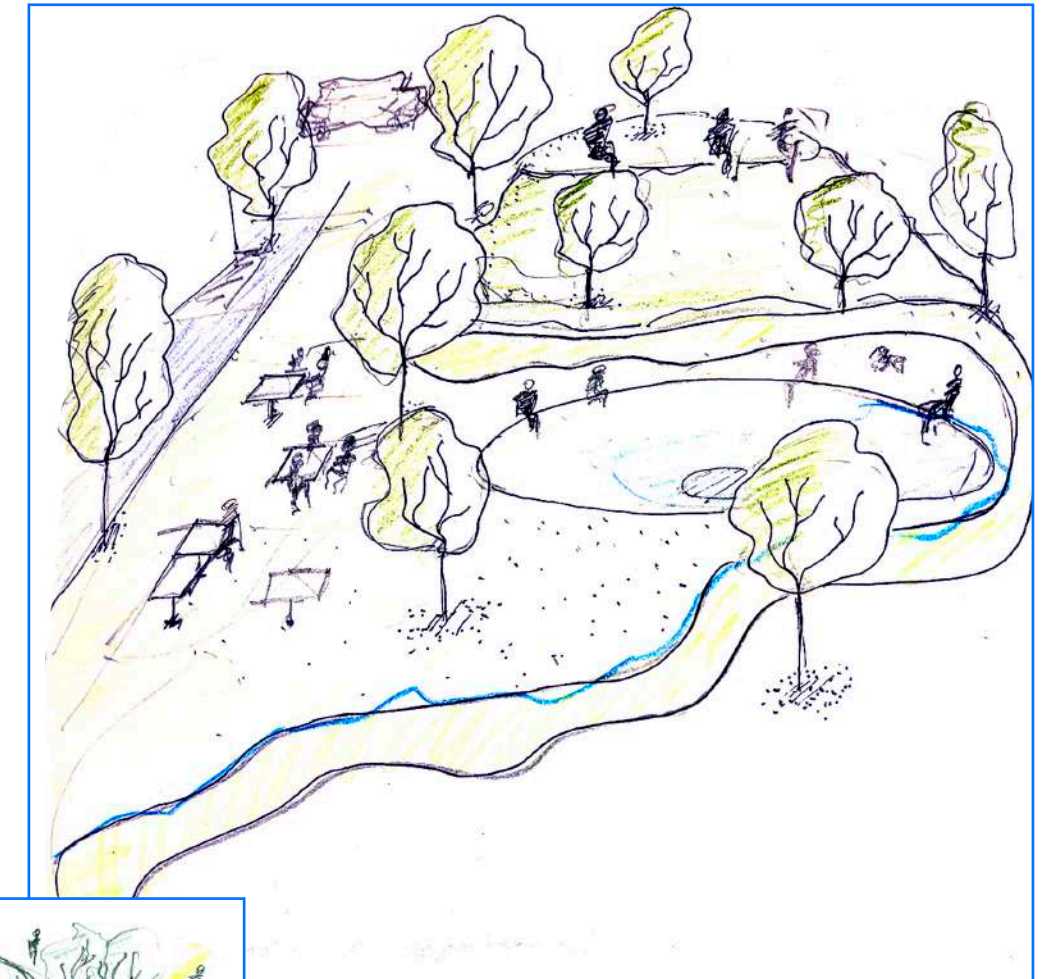
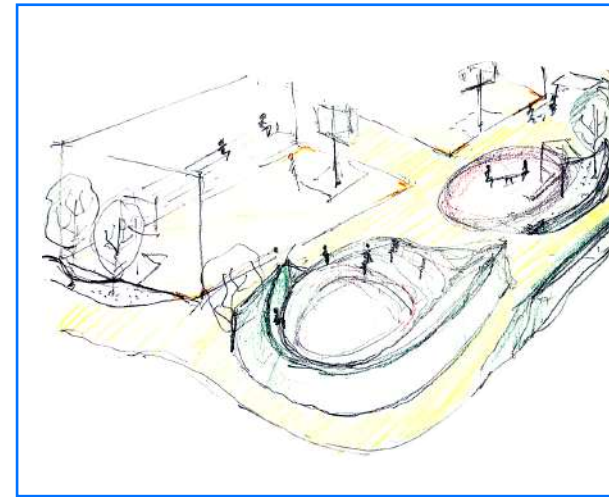
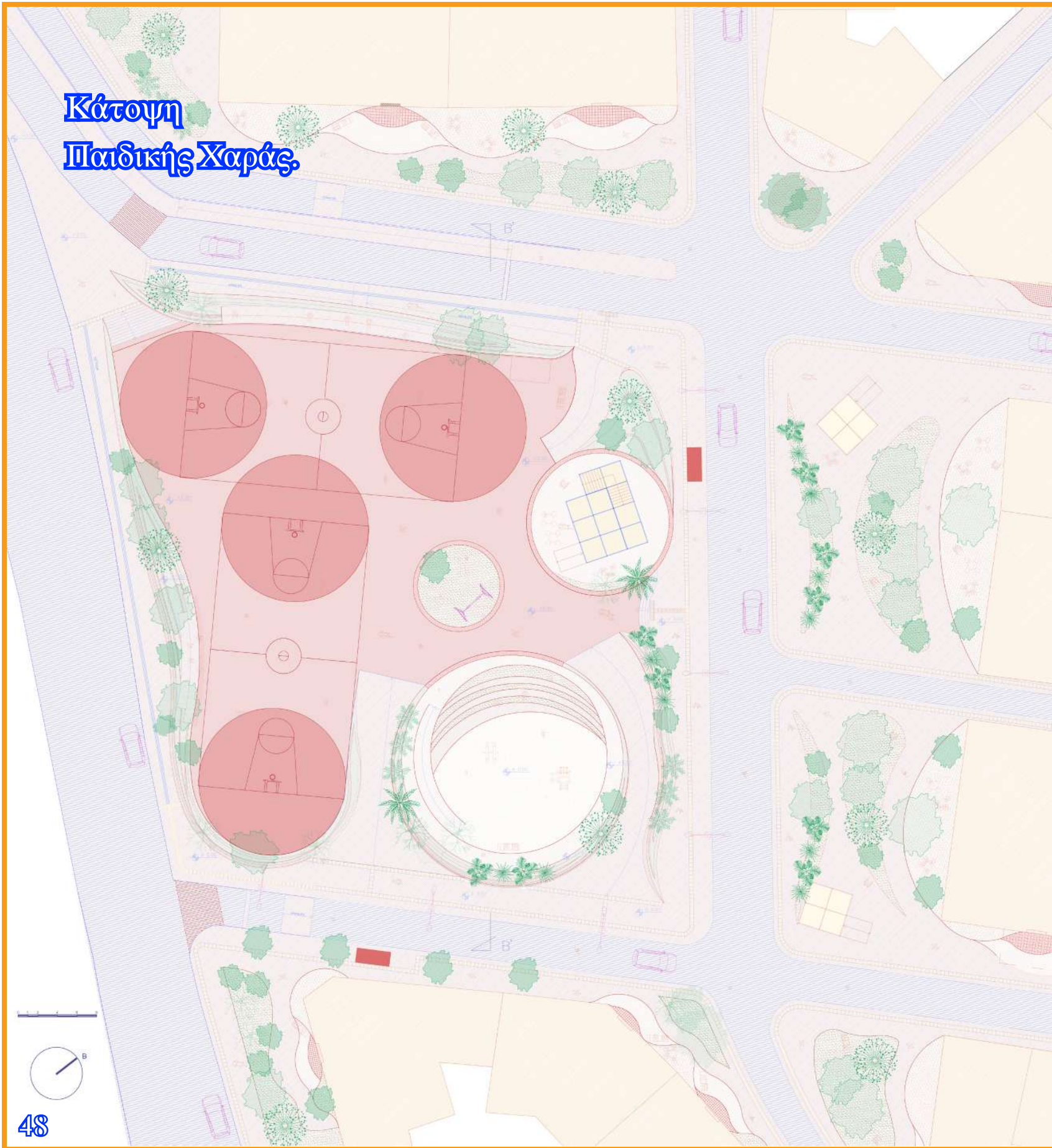
**Κάτοψη
Πεζόδρομου Ολυπίου.**

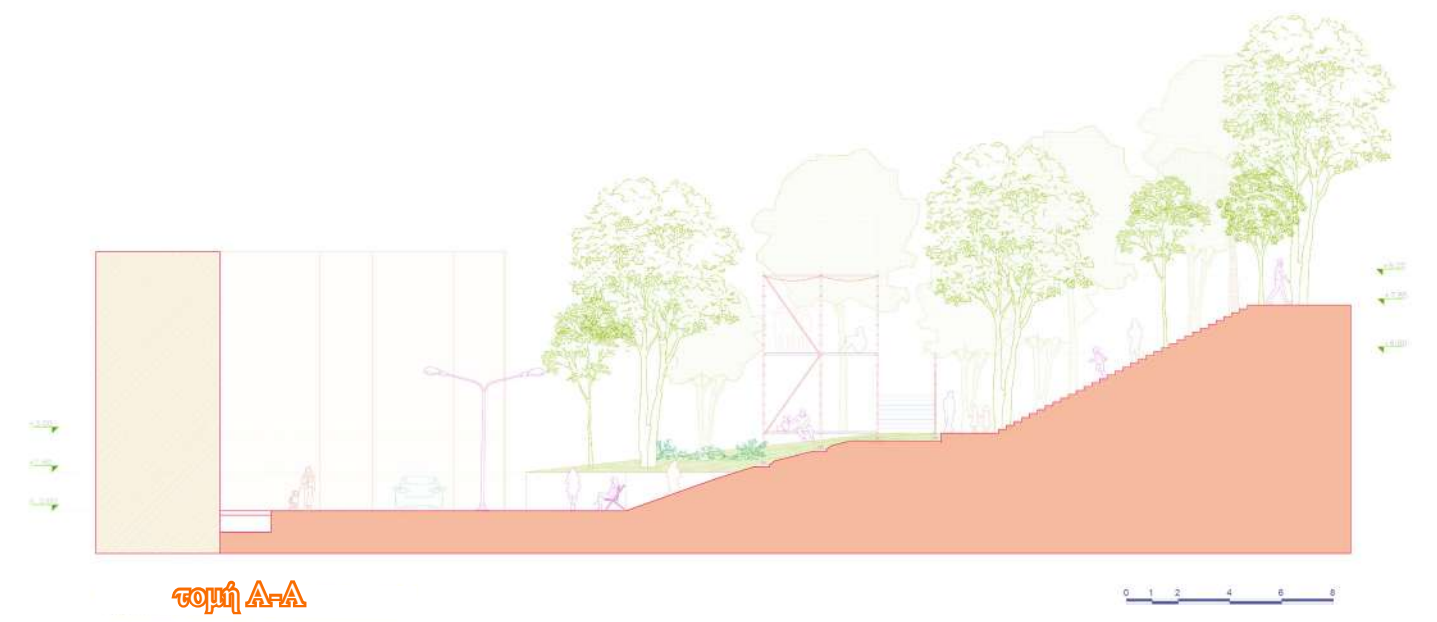
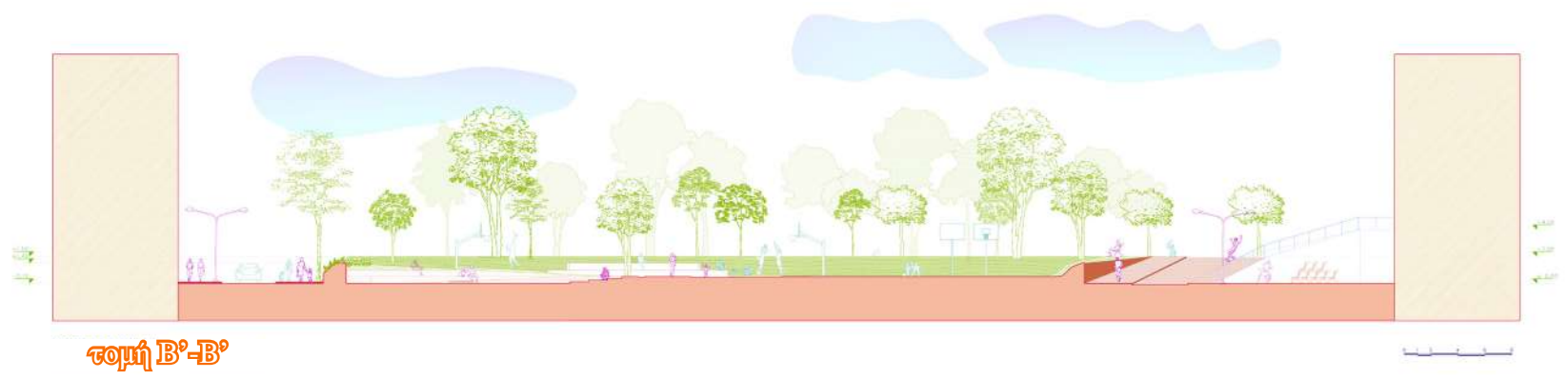
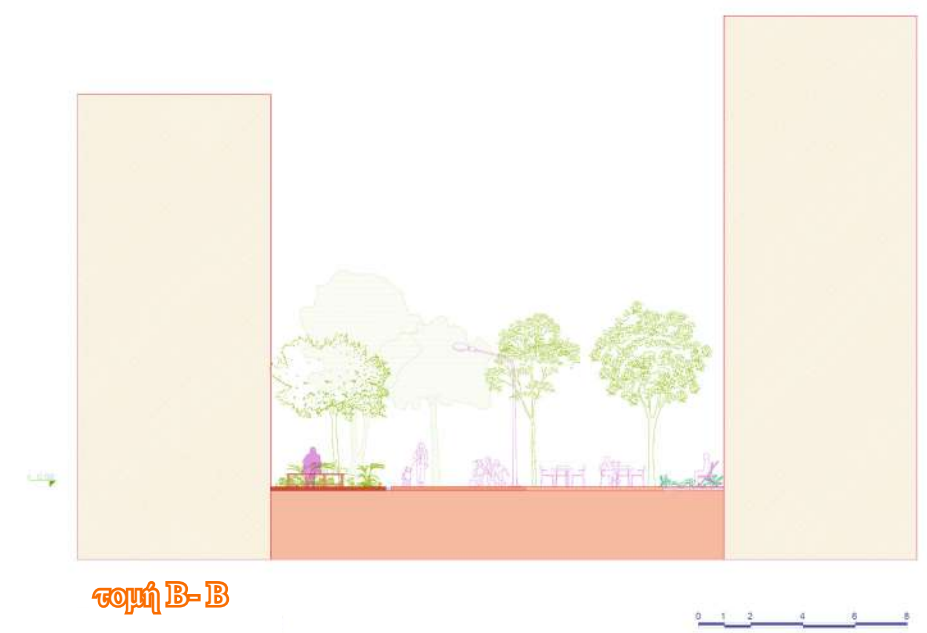
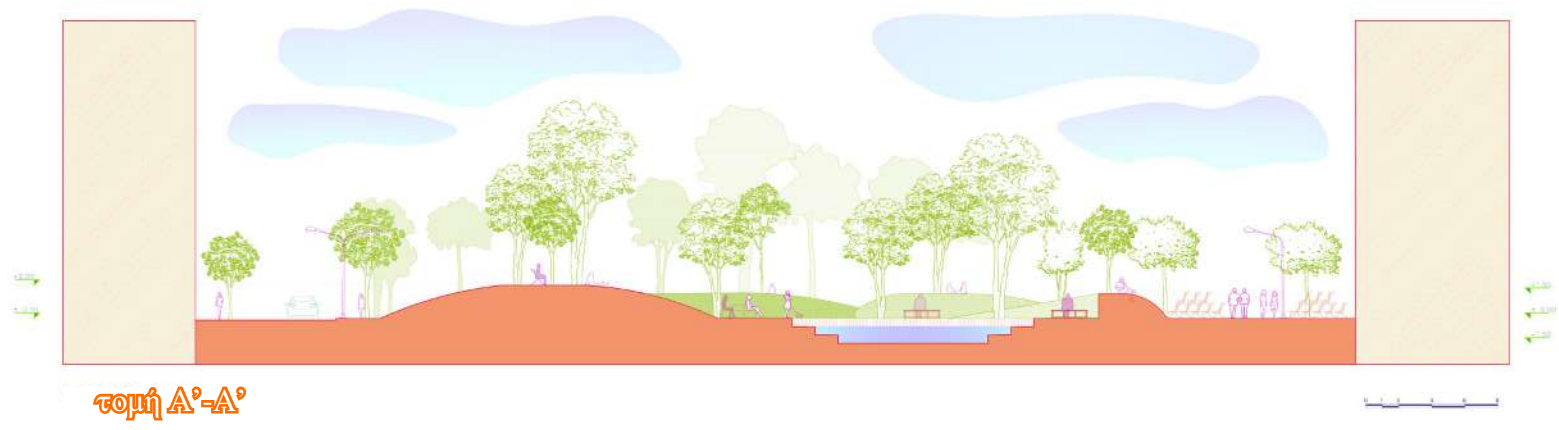

Κότση
Περβολόκι.

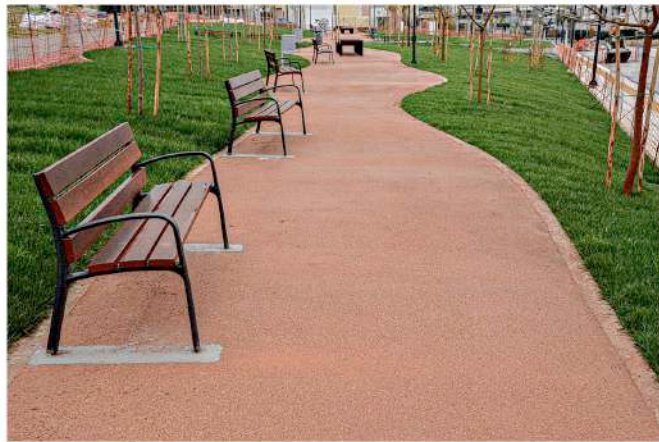

Κάτοψη
Παιδικής Χαράς.

Υλικά

κεραμικό σταθεροποιημένο δάπεδο

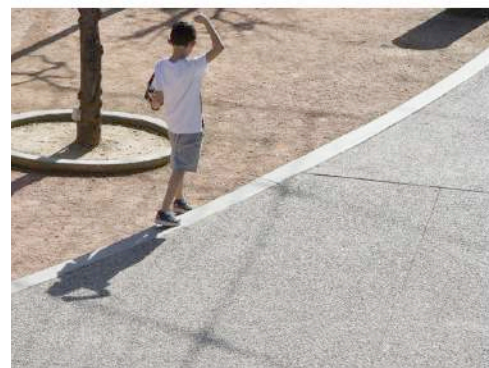
αντιολισθητικές υδατοπερατές πλάκες

κυβόλιθοι

χαλίκι

υδατοπερατό σκυρόδεμα

χυτό ταρτάν

υδατοπερατή άσφαλτος

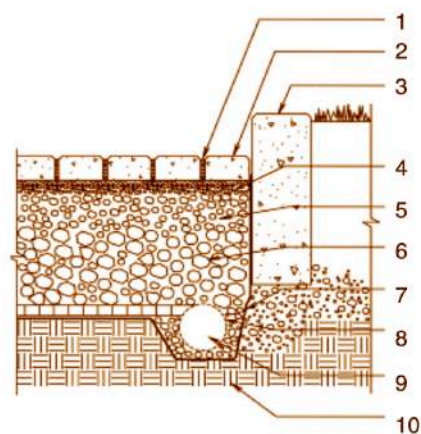

άμμος

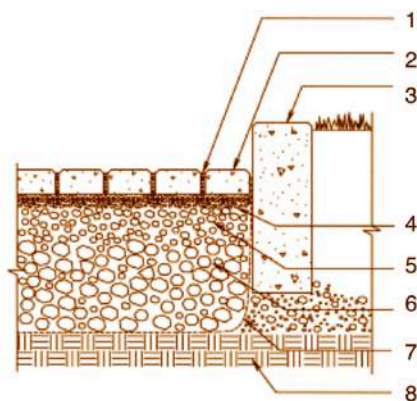
χώμα

υδατοδιαπερατό δάπεδο νερού στο υπέδαφος

1. Λεπτόκοκκα αδρανή σε διάκενα.
2. Κυβόλιθοι σκυροδέματος, πάχους 80 mm.
3. Περιμετρικοί κυβόλιθοι προστασίας του γειτονικού εδάφους.
4. Στρώση σταθεροποίησης (πάχους 40 - 50 mm).
5. Βάση από θραυστά υλικά (100 mm).
6. Υπόβαση από θραυστά υλικά (150 mm).
7. Αδιαπέρατη στρώση στον πυθμένα και περιμετρικά του τάπητα.
8. Διάτρητοι αποστραγγιστήριои σωλήνες σε κατάλληλες αποστάσεις και με κατάλληλη κλίση για τη συλλογή του νερού.
9. Σωλήνες με κατάλληλη κλίση, που οδηγούν στο δίκτυο ομβρίων.
10. Υπέδαφος με κλίση.

υδατοδιαπερατό δάπεδο με πλήρη απορροή νερού στο υπέδαφος

1. Λεπτόκοκκα αδρανή σε διάκενα.
2. Κυβόλιθοι σκυροδέματος, πάχους 80 mm.
3. Περιμετρικοί κυβόλιθοι προστασίας του γειτονικού εδάφους.
4. Στρώση σταθεροποίησης (πάχους 40 - 50 mm).
5. Βάση από θραυστά υλικά (100 mm).
6. Υπόβαση από θραυστά υλικά (150 mm).
7. Γεωσυνθετική μεμβράνη στον πυθμένα και περιμετρικά του δαπέδου (προαιρετικά).
8. Υπέδαφος με μηδενική κλίση.

Σημ.: Επίσης υπάρχουν υδατοδιαπερατά δάπεδα με μερική απορροή νερού στο υπέδαφος
πηγή: "ΚΤΙΡΙΟ" _τεχνικές σελίδες

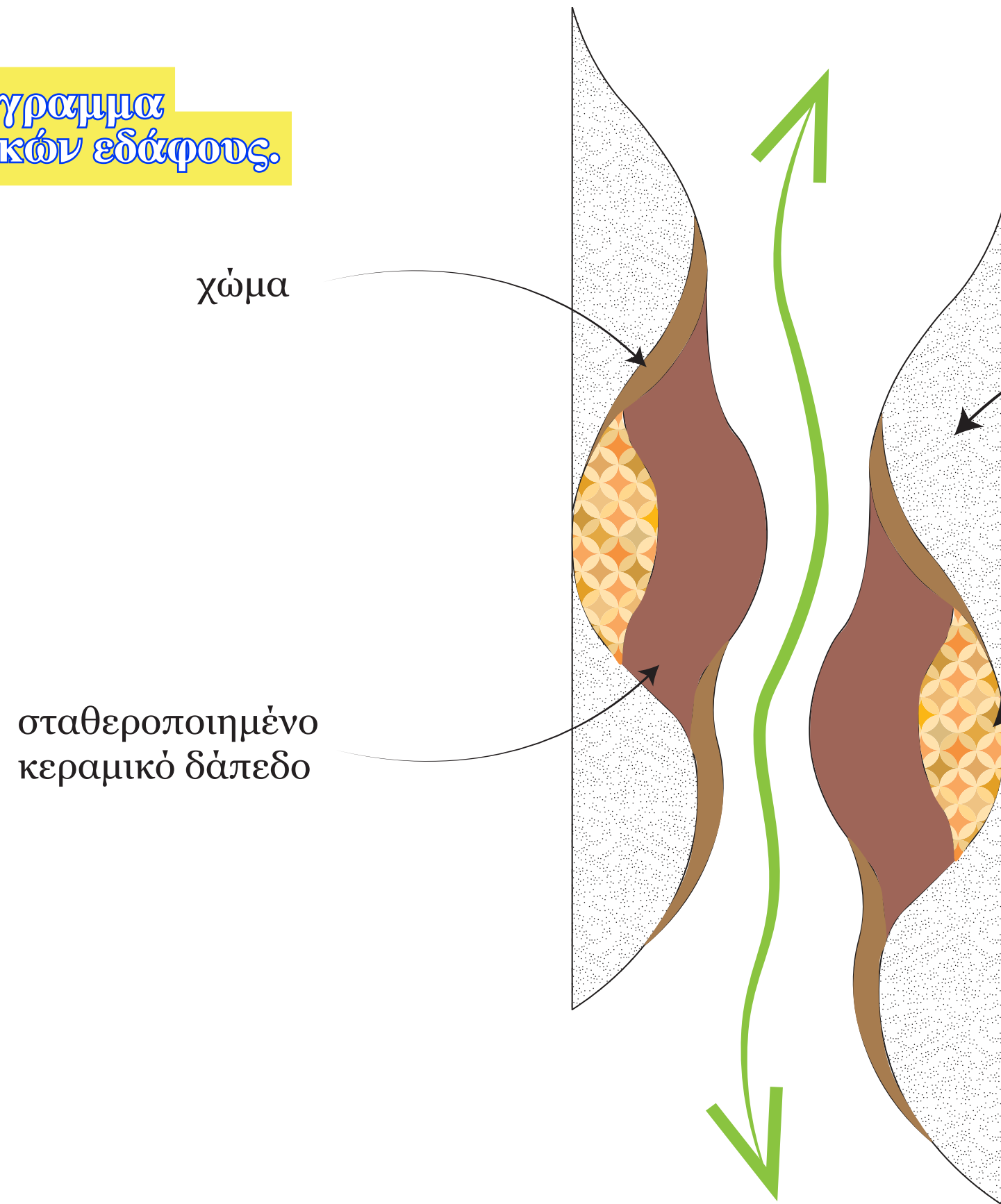
Επιχειρήθηκε να γίνει **συσχέτιση μεταξύ υπαίθριων δραστηριοτήτων και υλικών συνθηκών**, σε σχέση με τις ευκαιρίες που δημιουργούν ή όχι, καθώς και την ελευθερία επιλογής των κατοίκων- χρηστών πάνω σε αυτές τις δραστηριότητες.

Δημιουργείται η ανάγκη χρήσης υλικών που ο ίδιος ο χαρακτήρας τους **διευκολύνει τη ροή της κίνησης που αφορά στην πεζή κυκλοφορία καθώς ακόμη ικανοποιεί την σχέση μας με τη φύση**. Η αστική γη και στο Κουκάκι έχει σφραγιστεί με μη πορώδη υλικά, πράγμα που κάνει το αστικό σκηνικό εχθρικό προς τον άνθρωπο στερνώντας του το γήιμο. Γι' αυτό και επιλέχθηκε είτε αυτούσιο το χώμα ή υλικά που παραπέμπουν στη γήιμη εικόνα. **Τα δέντρα, τα φυτά, το έδαφος δεν αποτελούν απλό σκηνικό, αλλά βασικά συστατικά της σύνθεσης του χώρου, προσδίδοντας στο βιοκλιματικό του ρόλο και το αστικό μικροκλίμα της γειτονιάς και κατ' επέκταση της πόλης**. Επομένως, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι **υδατοπερατά**.

Τα υδατοπερατά οδοστρώματα μπορούν να απορροφήσουν το περίσσειμα νερού κατά την περίοδο έντονων βροχοπτώσεων, γεγονός που μπορεί να μειώσει την πίεση στα συστήματα αποχέτευσης και να αποτρέψει τις πλημμύρες.

Επίσης, με την εγκατάσταση περαιτέρω συστημάτων μπορούν να φιλτράρουν ρύπους, μέταλλα και βακτήρια, που διαφορετικά θα μεταφέρονταν στα υδατικά συστήματα, βελτιώνοντας την ποιότητα του νερού. Επιπλέον, τα οδοστρώματα αυτά μετέχουν στην ενίσχυση των υπόγειων υδάτων και του υδροφόρου ορίζοντα και άρα μπορεί να παρέχεται το νερό που χρειάζεται το πράσινο της περιοχής για να ποτιστεί έχοντας αυθεκτικότητα στην ξηρασία.

διάγραμμα
υλικών εδάφους.

χώμα

σταθεροποιημένο
κεραμικό δάπεδο

χαλίκι

πλακάκι παλαιού
τύπου

Για τους χώρους μπροστά από τις εισόδους χρησιμοποιούνται πλακάκια παλαιού τύπου, η όψη των οποίων παραπέμπει σε χαλί και δίνει την αίσθηση ενός κατωφλιού, της μικρότερης κλίμακας και της ευκολότερης οικειοποίησης τους.

προπλάσματα.

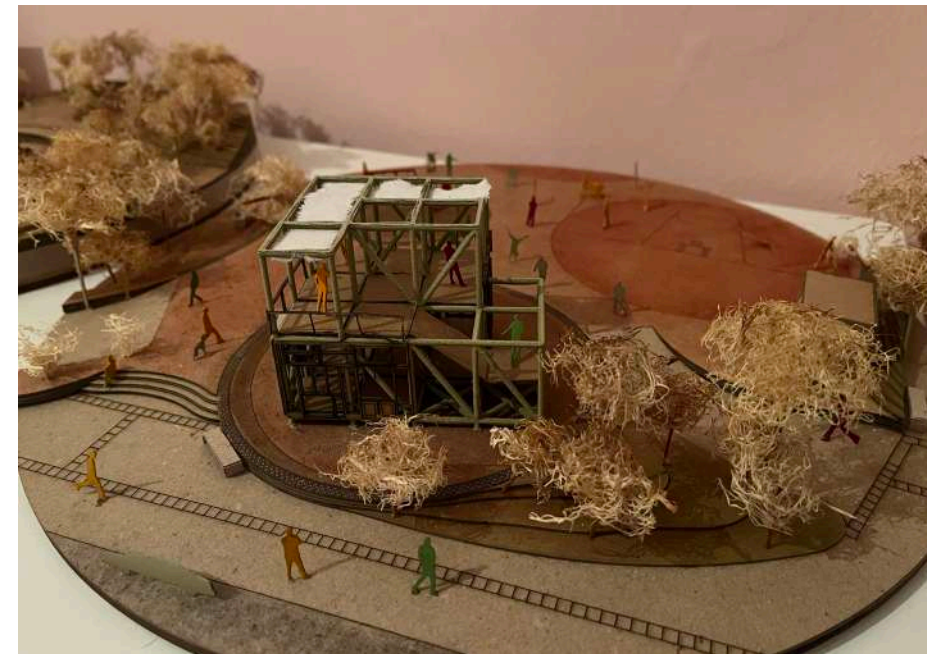
πεζόδρομος Ολυμπίου

Περιβολάκι

Παιδική Χαρά

**Αστικός Εξοπλισμός -
ημιπαίθριοι χώροι συνάρθρωσης**

Περιφερόμενος καιείς στους δρόμους του Κουκακίου, πολλές φορές θα συνιαιτήσει γύρω από τους κάδους απορριμμάτων πεταμένα υλικά, κουφώματα κ.α, τα οποία πετάγονται στα πλαίσια του έντονου φαινομένου των ανακαινίσεων, κυρίως λόγω του Airbnb. Παράλληλα, στην περιοχή ο αστικός εξοπλισμός μετά βίας μπορεί να εντοπιστεί, ενώ περιορίζεται στην ύπαρξη απλών παγκακίων.

Ορμώμειν απ' αυτό το θέαμα και συνειδητοποιώντας την «καλή» κατάσταση των περισσότερων υλικών σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκούς αστικού εξοπλισμού, ήρθε στο νου μου η ιδέα της επανάχρησης-ανακύκλωσης των υλικών αυτών. Ταυτόχρονα, υπήρχαν κάποιες ακόμα «απαιτήσεις»- ανάγκες στο μυαλό μου. Ερωτήματα όπως: Πως οι άνθρωποι θα συσχετιστούν με τη δημιουργία μέρους του δημόσιου χώρου και θα συμμετέχουν σε αυτόν; Πως θα ήταν ο αστικός εξοπλισμός της περιοχής δημιουργούνται από τους ίδιους τους κατοίκους;

Σε αυτό το σημείο, η επόμενη ανάγκη που δημιουργήθηκε ήταν αυτή ενός παραδείγματος, ενός εγχειριδίου(manual) που φέρνει αυτό το σενάριο πιο κοντά στην πραγματικότητα. Στη συνέχεια, ερευνώντας το ζήτημα αυτό οδηγήθηκα στο έργο της ομάδας 'Raumlabor' από την οποία δανείστηκα κάποια από τα εγχειρίδιά τους, κυρίως όμως τη λογική τους. Αυτή, βασίζεται στη δημιουργία αντικειμένων και χώρων από τους ίδιους τους χρήστες μέσω συμμετοχικού σχεδιασμού, καθιστώντας τους, σε ένα βαθμό, δημιουργούς του περιβάλλοντός τους προσπαθώντας να εμπνευστεί σε αυτούς η αίσθηση της φροντίδας και της αυτοπροσχής, ακολουθώντας μια αισθητική κατά της σπατάλης και της καταναλωτικής λογικής. Ακόμη, οι κατασκευές που επιλέγουν να δημιουργήσουν πληρούν μια σειρά προϋποθέσεων, όπως το να είναι εύκολο να φτιαχτούν, να είναι ελαφριές και εύκολες στην μεταφορά κατασκευές, καθώς και το να είναι ευμετάβλητες.

Έτσι, λοιπόν, χρησιμοποιώντας από τη μια τη λογική της ανακύκλωσης των υλικών και από την άλλη κάποια από αυτά τα εγχειρίδια κάνοντας τις δικές μου προσαρμογές, δημιουργήθηκε μια σειρά αντικειμένων και χώρων τα οποία θεωρητικά, δημιουργούνται με τη συμμετοχή των κατοίκων. Τα ίδια τα αντικείμενα, κατά κάποιο τρόπο «χακάρονται» και χρησιμοποιούνται, τοποθετούνται, χωροθετούνται κτλ. σε διάφορους συνδυασμούς. Οι συνδυασμοί αυτοί, επιλέγονται και καθορίζονται (δημιουργούνται δηλαδή) από τους ανθρώπους- χρήστες- δημιουργούς. Μια αφορμή για συμμετοχικότητα, συνεργασία και συνδημιουργία του χώρου της καθημερινότητας και άρα αίσθηση του ανήκειν στη γειτονιά.

αρχείο.

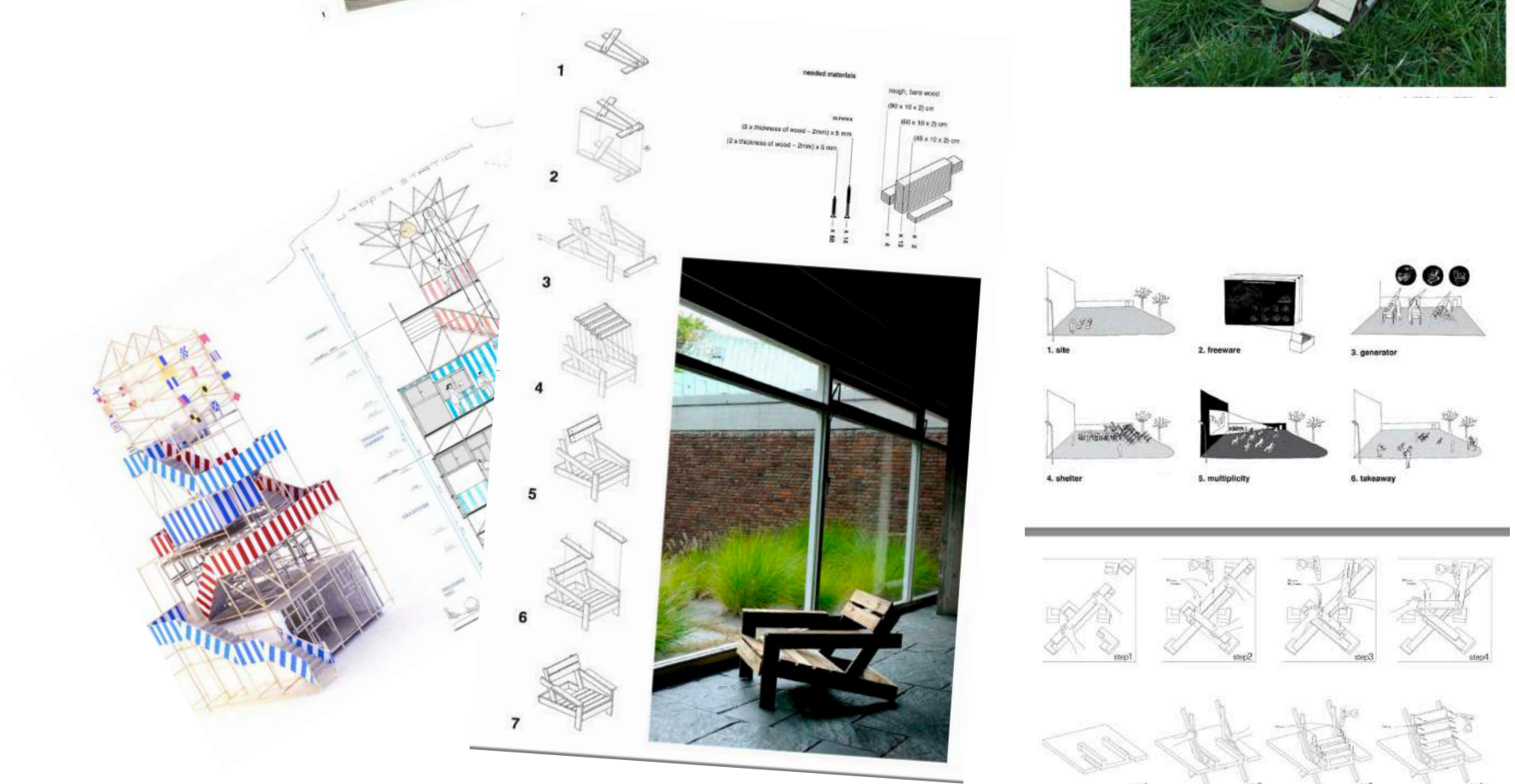
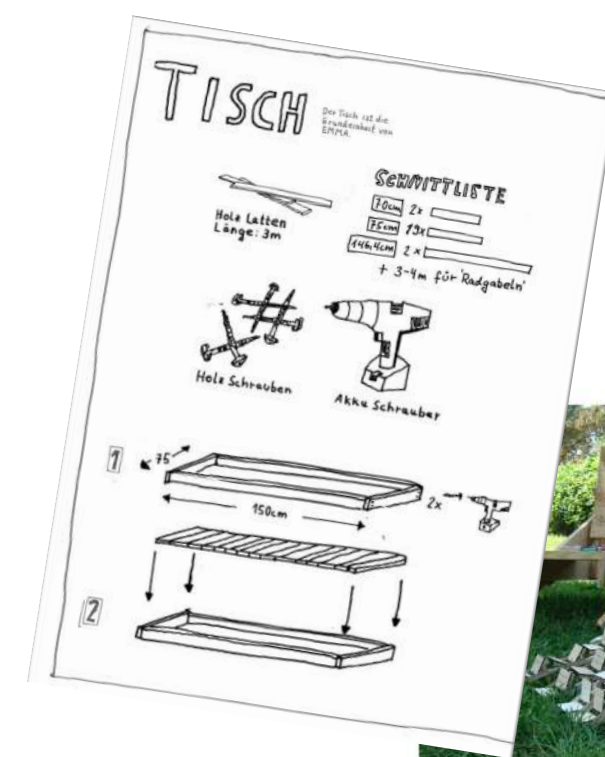
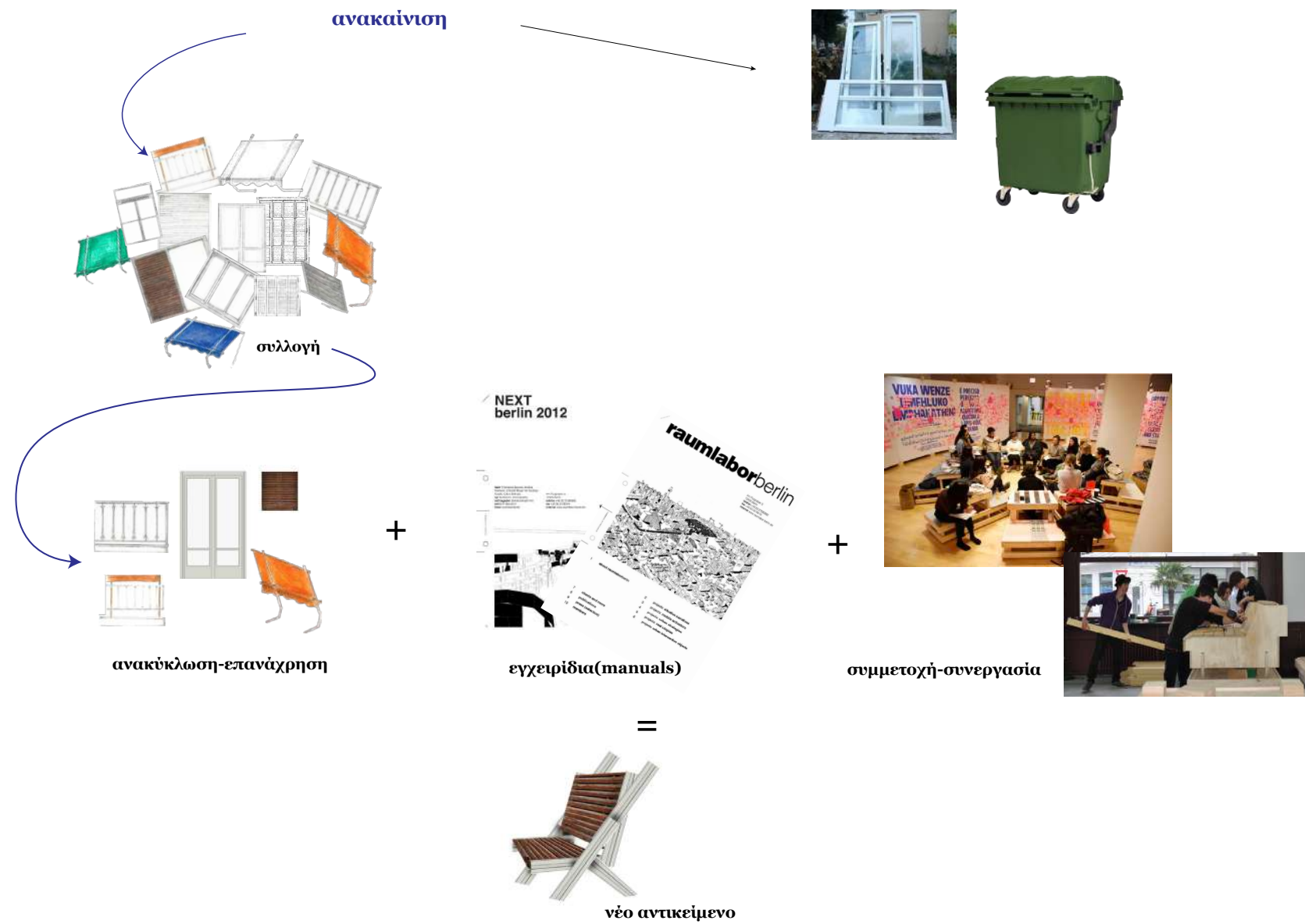
*συλλογή και καταγραφή των εν δυνάμει ανακυκλώσιμων αντικειμένων από δυο ο.τ. του Κουκακίου και δημιουργία αρχείου, με σκοπό τη μετέπειτα επανάχρηση των αντικειμένων σε νέες κατασκευές.

Χάρτης	Φωτογραφία	Οδός	Αριθμός	Είσοδος	Τέντα	Κουφώματα	Κιγκλίδωμα	Θυρο-πλήφωνα	Φωτισμός	Επικάλυψη τοίχου	Επίστρωση δαπέδου
			109								
			107								
			105		✗						
			4		✗			✗			
			102								
			106		✗						
			7								
			5		✗						
			3								

Χάρτης	Φωτογραφία	Οδός	Αριθμός	Είσοδος	Τέντα	Κουφώματα	Κιγκλίδωμα	Θυρο-πλήφωνα	Φωτισμός	Επικάλυψη τοίχου	Επίστρωση δαπέδου
			109								
			107								
			105		✗						
			4		✗			✗			
			102								
			106		✗						
			7								
			5		✗						
			3								

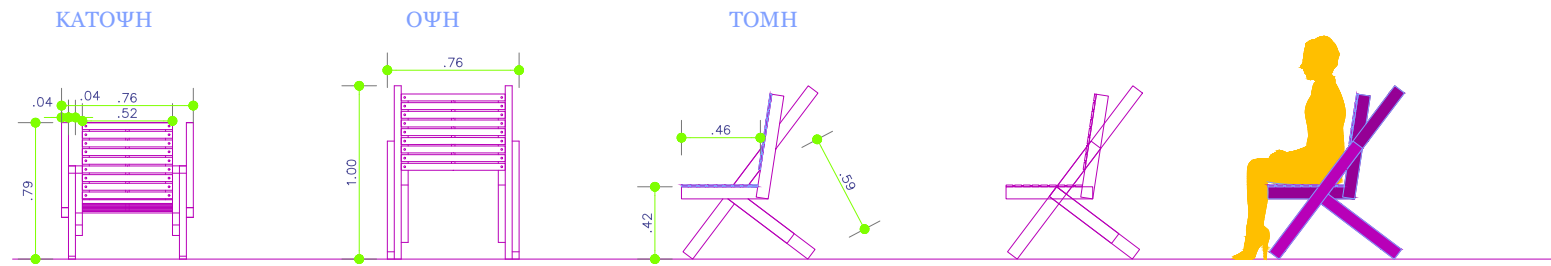
αστικός εξοπλισμός

βήματα- διαδικασία επεξεργασίας αντικειμένων

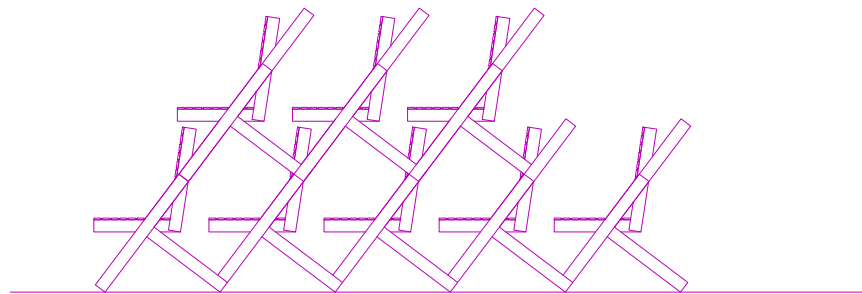
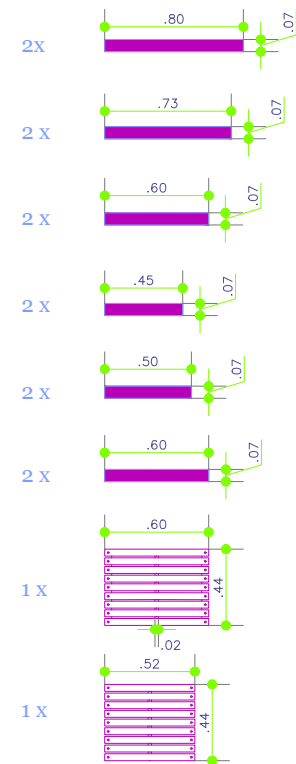

σχέδια αντικειμένων.

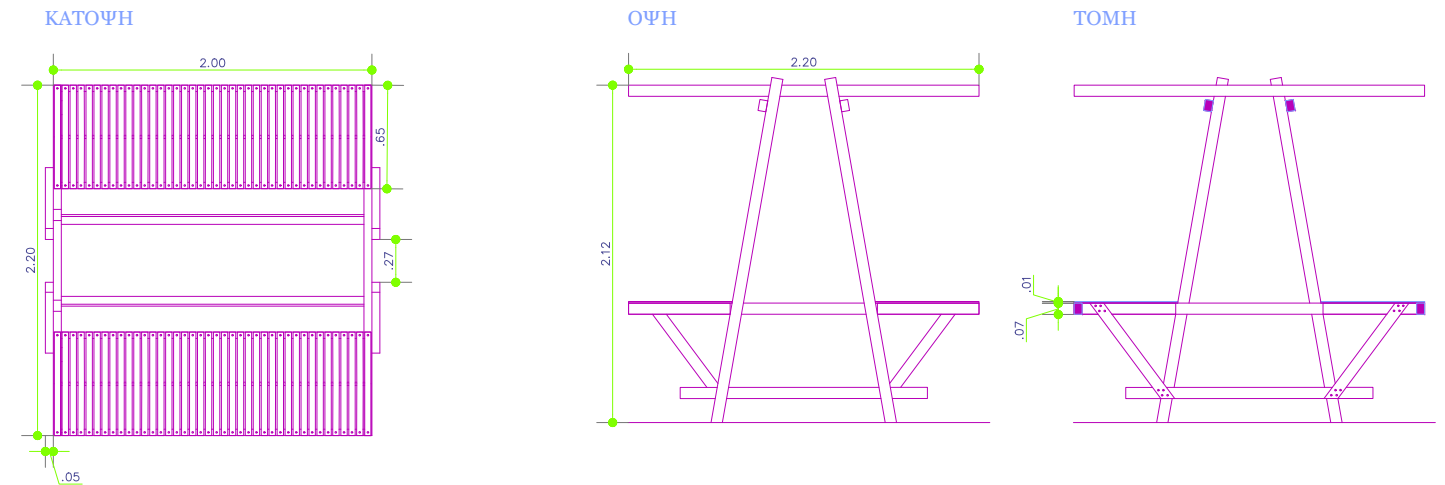
Καρέκλα

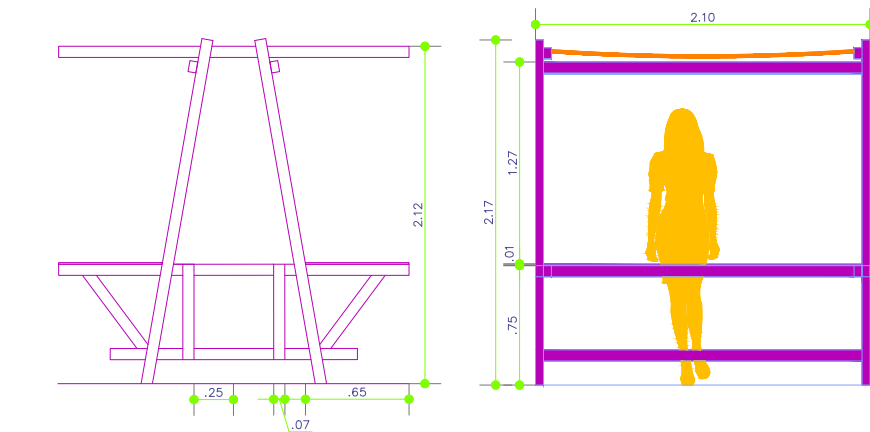
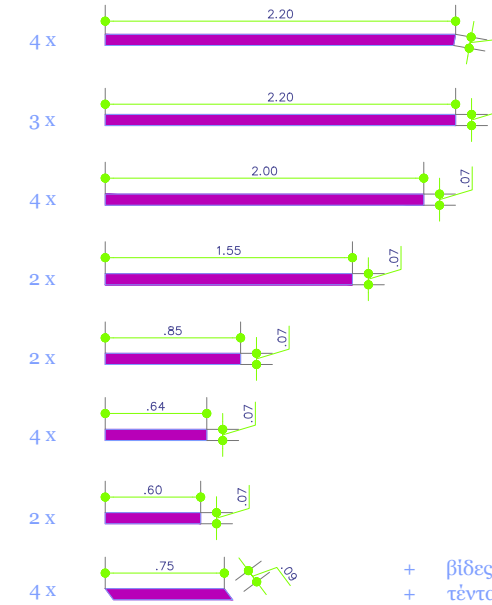
*Υλικά από ξύλινη μπαλκονόπορτα και παντζούρι

Πάγκος αγοράς

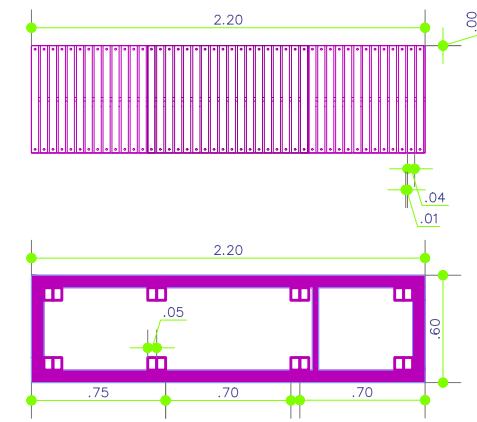

*Υλικά από ξύλινη μπαλκονόπορτα και παντζούρι

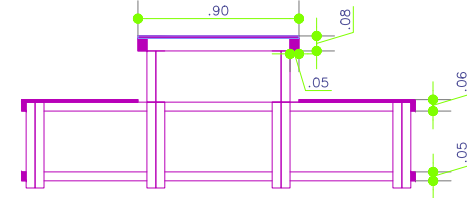

Παγκάκι- τραπέζι

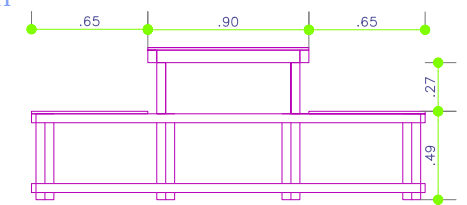
ΚΑΤΟΨΗ

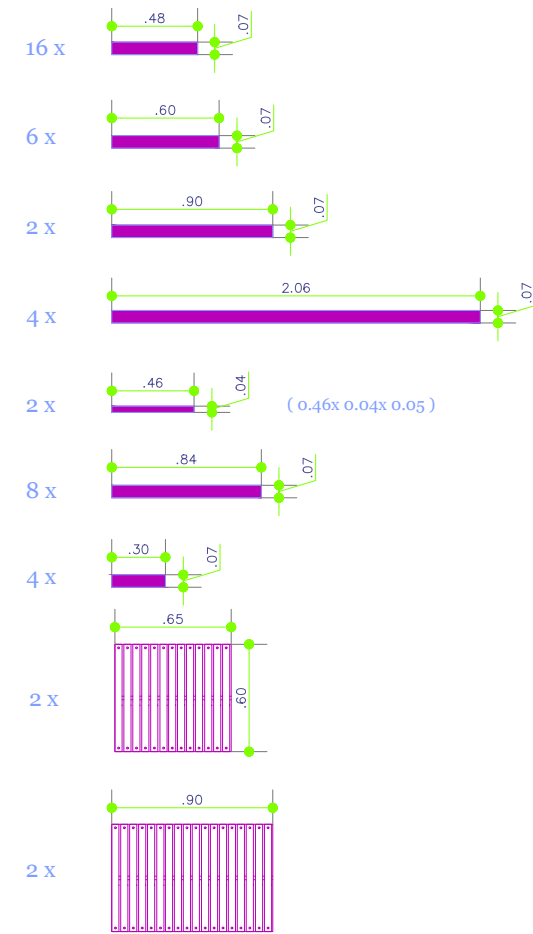
ΤΟΜΗ

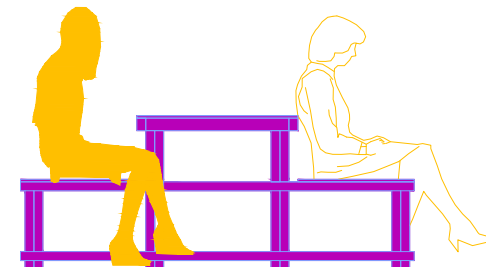
ΟΨΗ

*Υλικά από ξύλινη μπαλκονόπορτα και παντζούρι

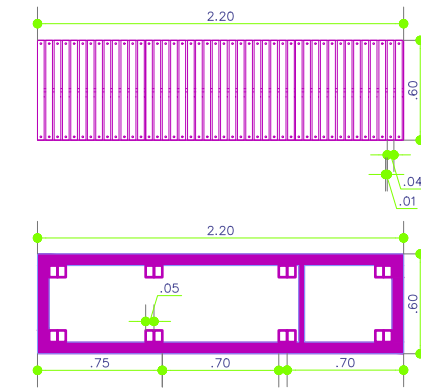

+ βίδες

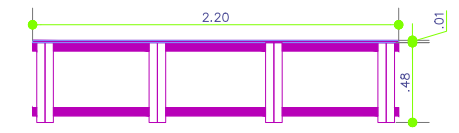

Παγκάκι

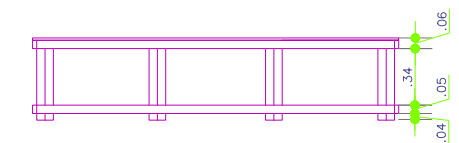
ΚΑΤΟΨΗ

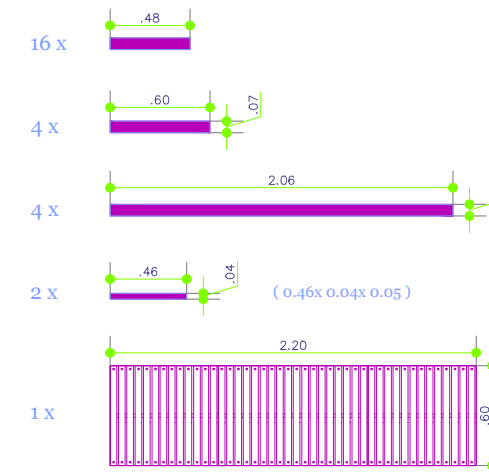
ΤΟΜΗ

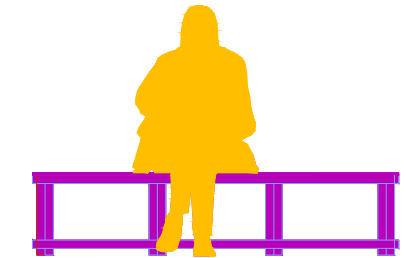
ΟΨΗ

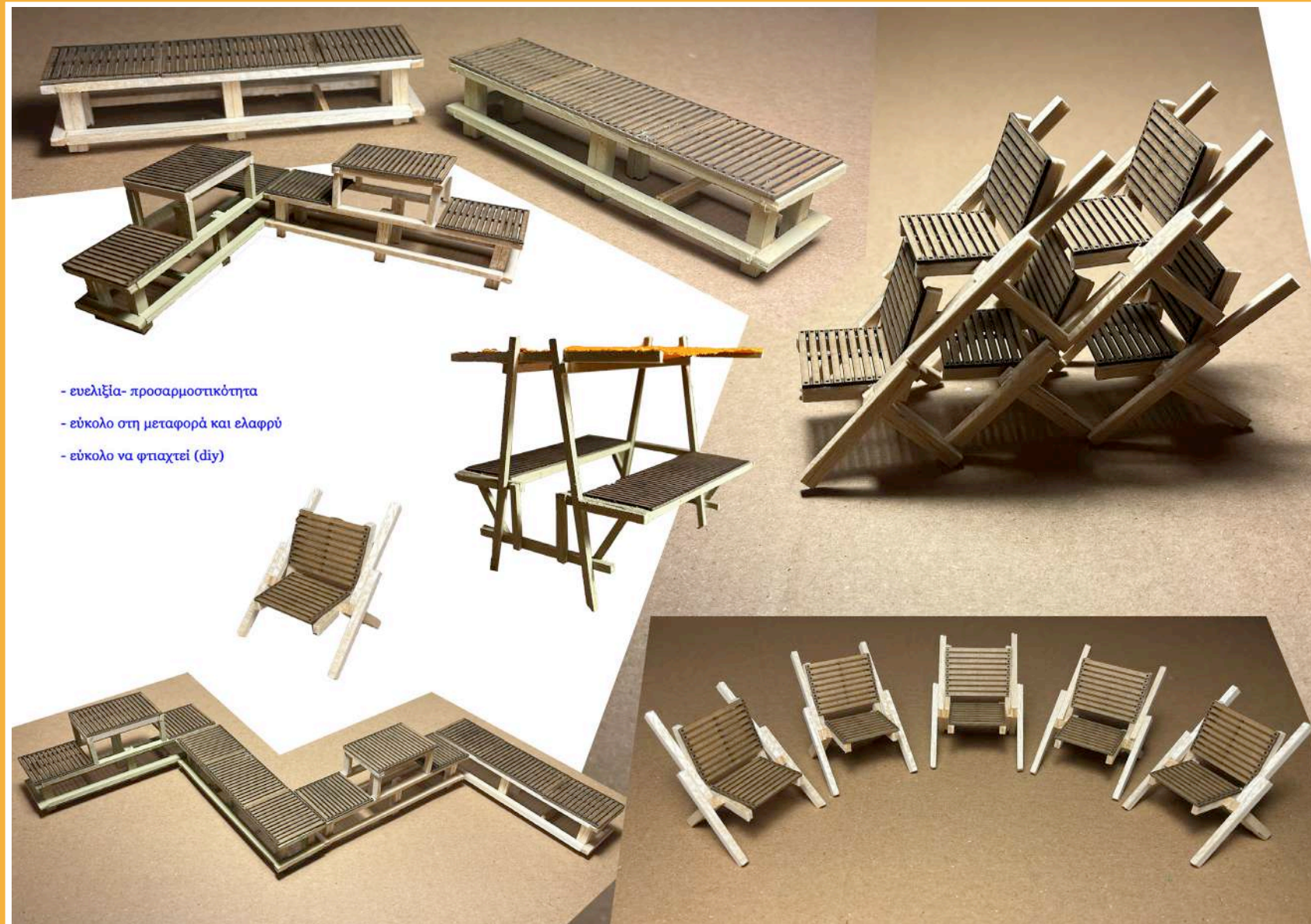

*Υλικά από ξύλινη μπαλκονόπορτα και παντζούρι

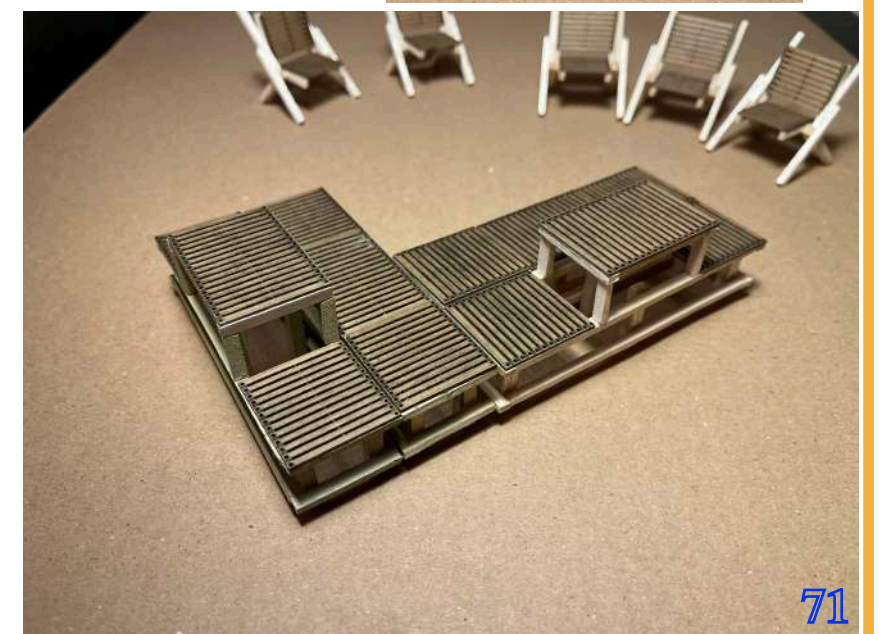
+ βίδες

- ευελιξία- προσαρμοστικότητα
- εύκολο στη μεταφορά και ελαφρύ
- εύκολο να φτιαχτεί (diy)

προπλάσματα αντικειμένων.

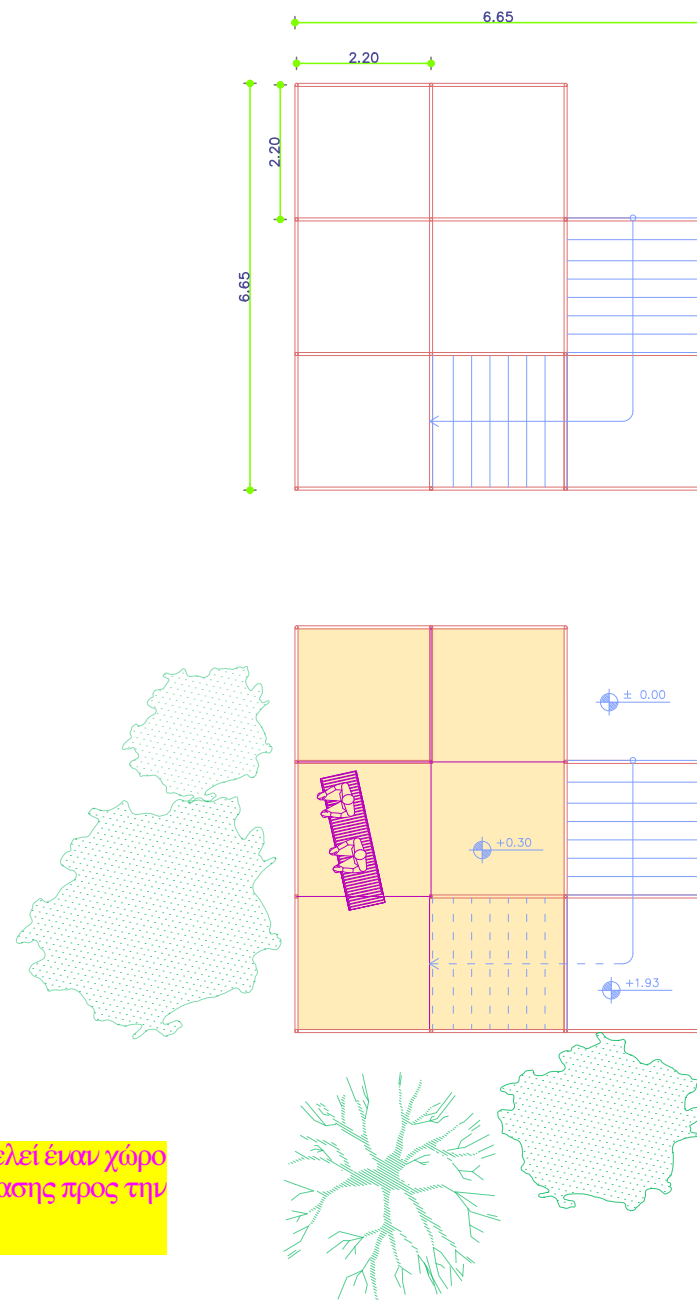

σχέδια ημιυπαίθριων χώρων συνάθροισης.

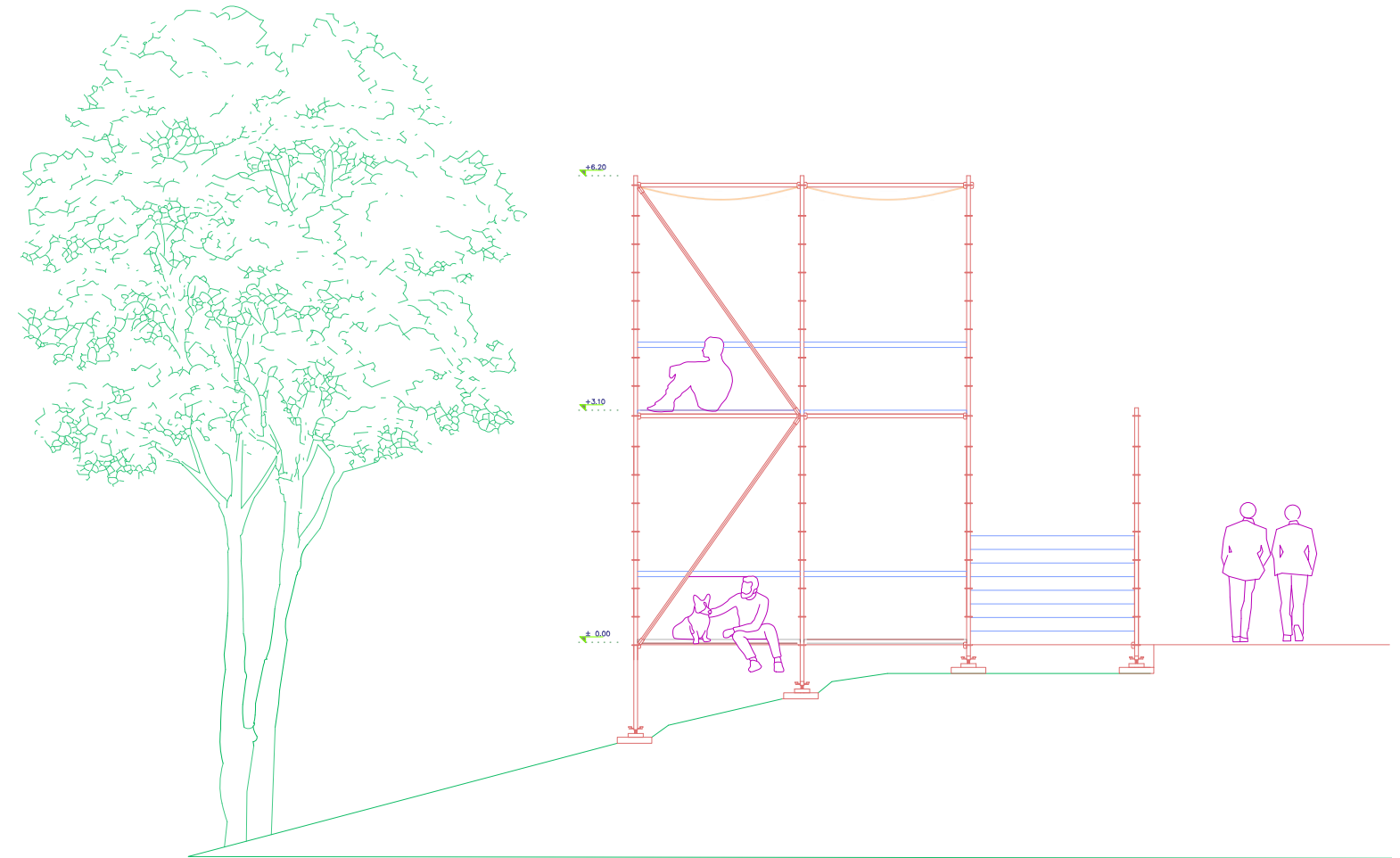
Δημιουργούνται δύο ημιυπαίθριοι και ένας υπαίθριος χώρος στην Παιδική Χαρά και το Περιβολάκι και στην είσοδο του λόφου Φιλοπάππου αντίστοιχα.
Κατασκευάζονται με τη χρήση αάλωσης μεταλλικής σκαλωσιάς και «κλείουσι» με κάδρα-παιέλα τα οποία έχουν δημιουργηθεί με την τοποθέτηση κουφωμάτων σε πλαίσια στη λογική των Raumlabor.

Φιλοπάππου

κάτοψη

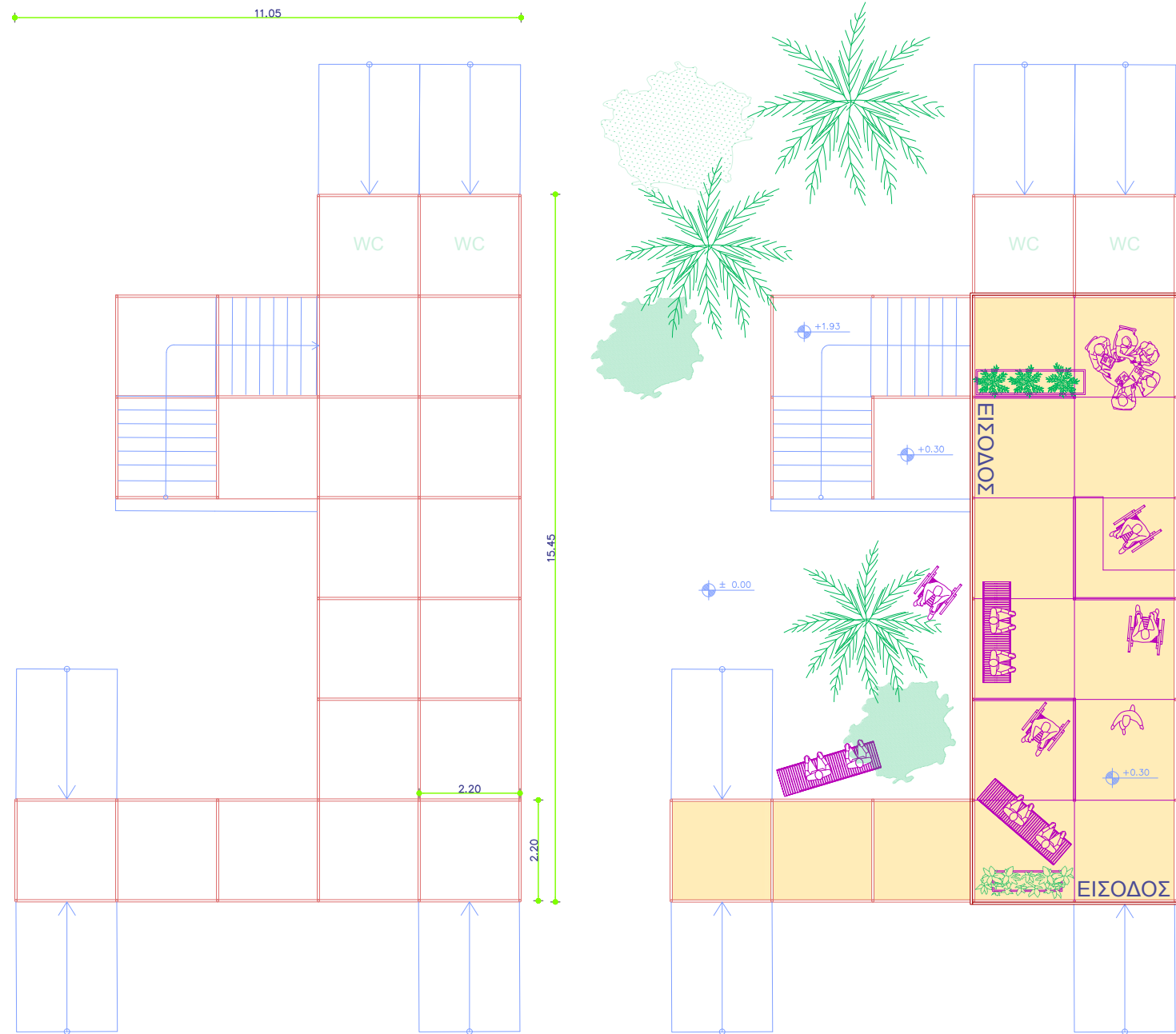

όψη

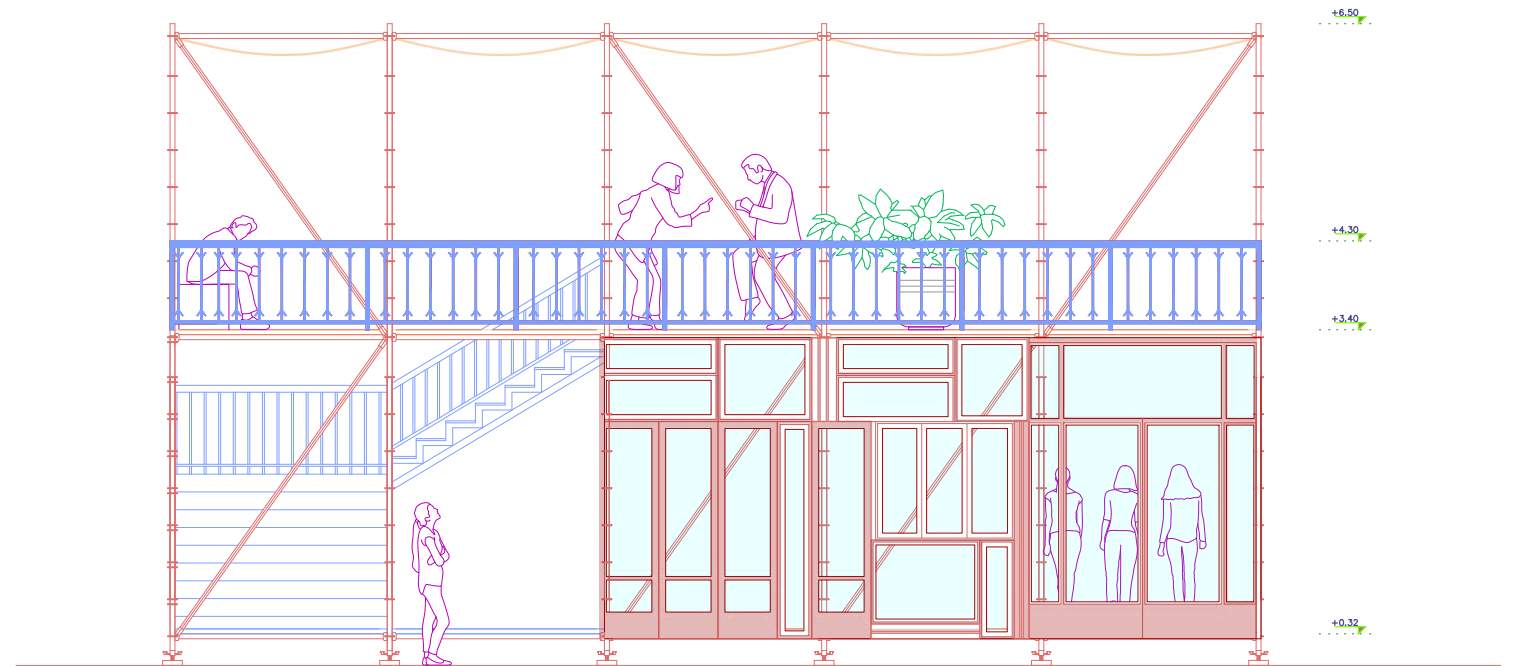
Περιβολάκι

κάτοψη

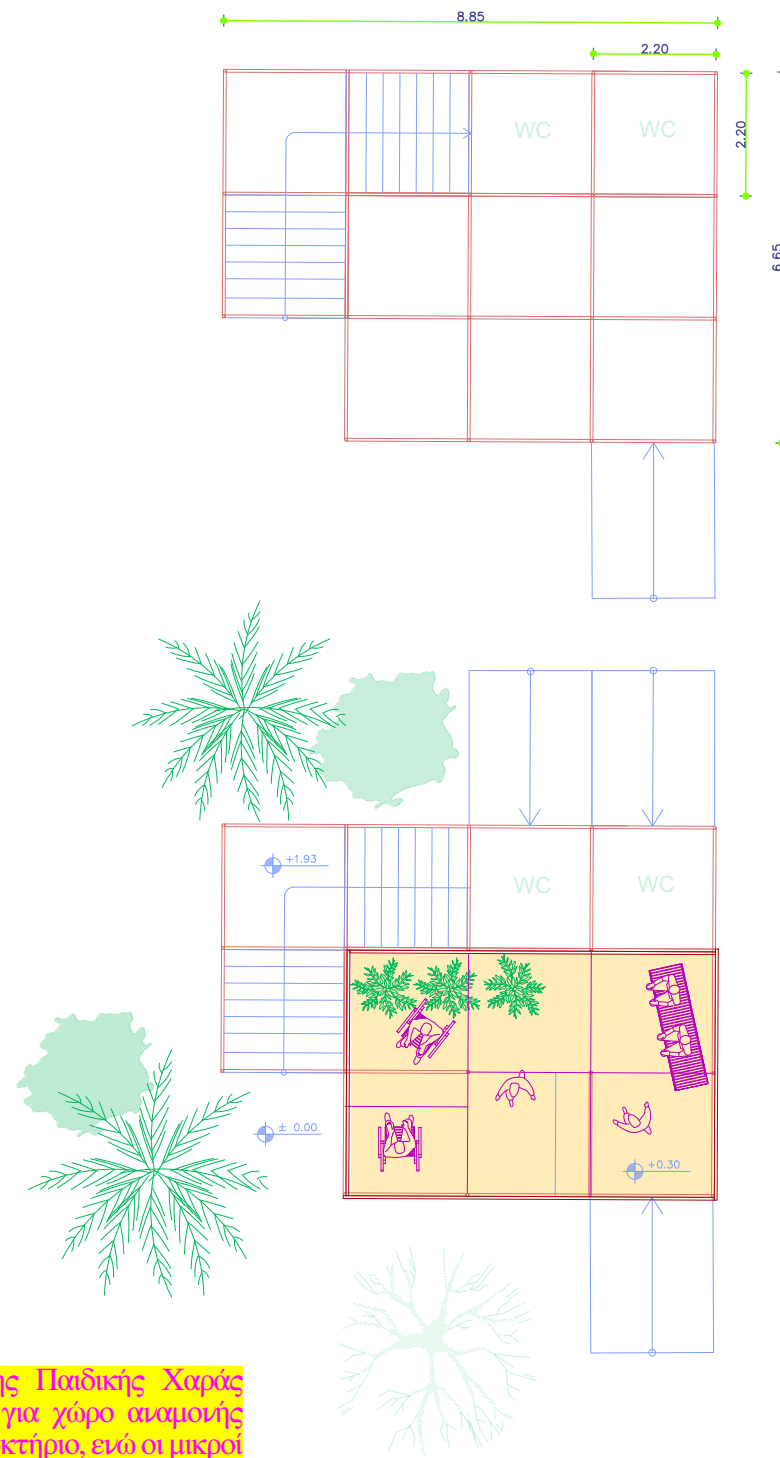
Ο χώρος στο Περιβολάκι μπορεί να γίνει ένα στέκι εφήβων, στο οποίο να οργανώνονται διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες.

όψη

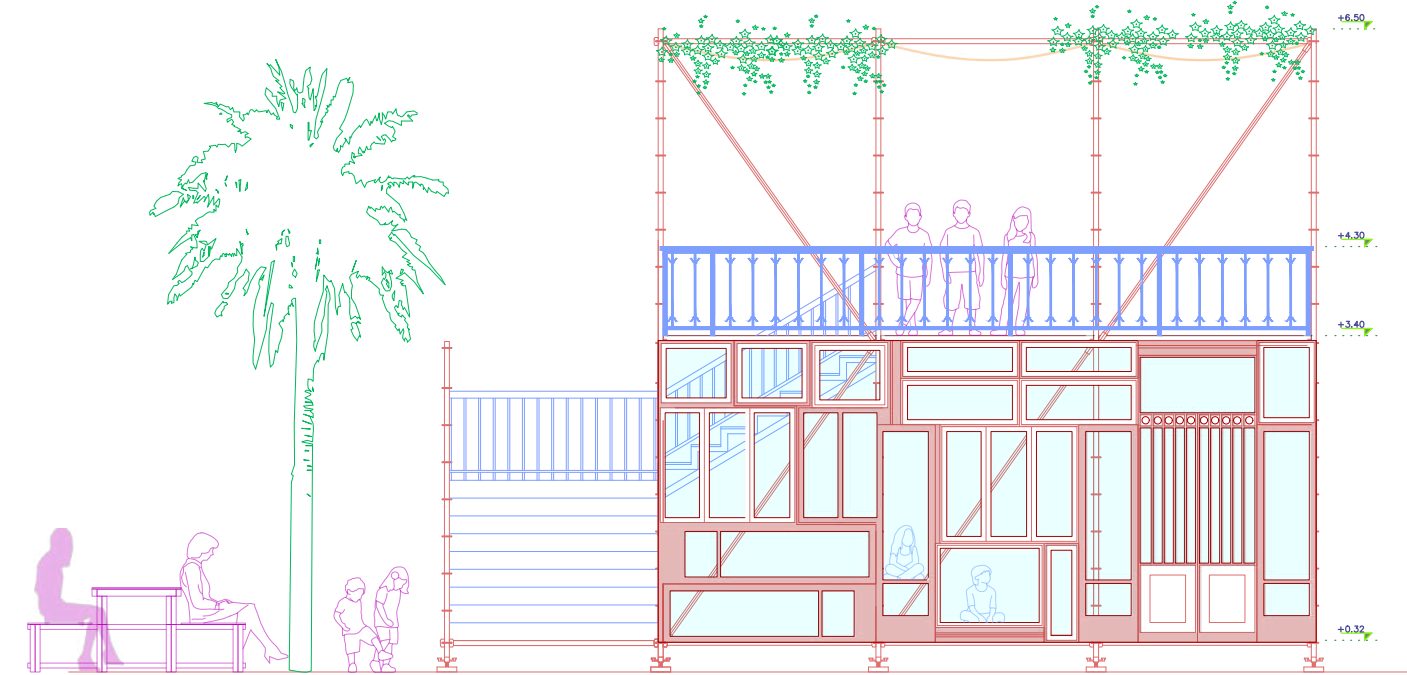
Παιδική Χαρά

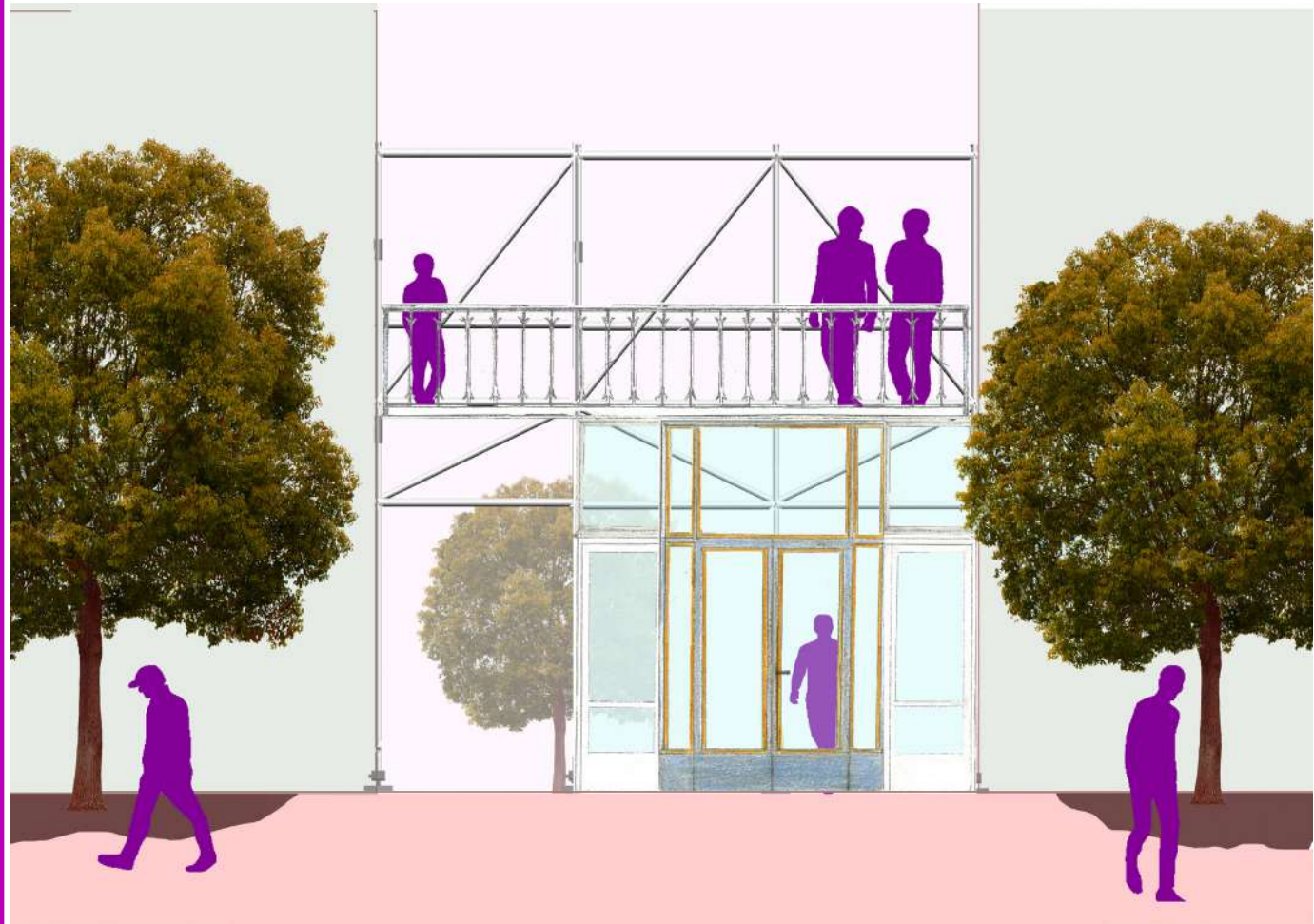
κάτοψη

Ο ημιπλαϊνός χώρος της Παιδικής Χαράς μπορεί να χρησιμοποιηθεί για χώρο αναμονής των γονέων, παιδαγωγικό εργαστήριο, ενώ οι μικροί χώροι στέναι του ως περλιττερα.

όψη

collages.

“Σχεδιάζοντας χώρους συνύπαρξης στο Κουκάκι, Αθήνα”

“DESIGNING SPACES OF COEXISTENCE IN KOUKAKI, ATHENS”

Ευχαριστώ τον κ. Ντάφλο για τις ώρες στοχασμού, εφευρετικότητας και ονειροπόλησης και για την σταθερή εμπιστοσύνη του στην ελευθερία της σκέψης και της έκφρασης που χωρίς αυτήν το βήμα μου αυτό δεν θα είχε πραγματοποιηθεί.

Τους δικούς μου ανθρώπους που επίμονα με στήριξαν καθόλη τη διάρκεια αυτής της εγασίας.

Καθώς και τις φίλες μου Έλλη, Μαρία, Δήμητρα και Φαίδρα για την ανιδιοτελή βοήθεια τους.

